

*Projekt z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost
registrační číslo CZ.1.07/2.2.00/07.0341
Komplexní inovace oboru cestovní ruch na Vysoké škole polytechnické Jihlava*

Závěrečná zpráva z klíčové aktivity 01

Monitoring trhu práce pro absolventy oboru cestovní ruch

Vypracoval:

Doc. RNDr. Jiří Vaníček, CSc.

hlavní řešitel projektu

Spolupracovali:

RNDr. PaedDr. Jaromír Rux, CSc., RNDr. Eva Janoušková, PhD.,

PhDr. Eva Půlkrábková

V Jihlavě září 2009

Obsah

1.	CÍLE PROJEKTU.....	3
2.	CÍLE KLÍČOVÉ AKTIVITY 01	4
3.	KVALITATIVNÍ VÝZKUM NÁZORŮ STUDENTŮ A PRAXE NA VÝUKU CR	4
3.1.	Popis metodiky.....	4
3.2.	Porovnání názoru studentů a pracovníků z praxe	5
3.3.	Specifické otázky pro studenty a pracovníky v cestovním ruchu.....	8
4.	KVANTITATIVNÍ VÝZKUM NÁZORŮ STUDENTŮ A PRAXE NA VÝUKU CR	8
4.1.	Základní socio-demografická data skupiny studentů.....	8
4.2.	Základní socio-demografická data skupiny pracovníků v cestovním ruchu.....	11
4.3.	Porovnání názorů studentů a pracovníků z praxe	14
4.4.	Specifické otázky pro pracovníky z praxe.....	17
4.5.	Specifické otázky pro studenty.....	19
5.	BENCHMARKING VÝUKY CESTOVNÍHO RUCHU NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ČR I ZAHRANIČÍ.....	21
5.1.	Úvod.....	21
5.2.	Průzkum postojů Evropanů k turismu	21
5.3.	Některé závěry vyplývající ze současných obecných trendů v turismu z požadavků na vzdělávání stanovených Evropskou unií.....	24
5.4.	Analýza studijních plánů	25
5.4.1.	Vysoké školy v České republice.....	25
5.4.2.	Vysoké školy v zahraničí	26
5.5.	Závěry z benchmarkingu.....	27
5.6.	Poznatky ze služební cesty do Finska v roce 2008	31
6.	SOUHRN A ZÁVĚRY Z MONITORINGU	33
6.1.	Závěry z kvalitativního výzkumu	33
6.2.	Závěry z kvantitativního výzkumu	34
6.3.	Hlavní poznatky z benchmarkingu	35
7.	NÁVRH SPECIALIZACÍ A PŘEDMĚTŮ PRO INOVACI OBORU CESTOVNÍ RUCH NA VŠPJ 38	
7.1.	Základní východiska.....	38
7.2.	Návrh specializací a předmětů v rámci těchto specializací.....	39
8.	PŘÍLOHY	39
8.1.	Řízený rozhovor pro výzkum názorů pracovníků v cestovním ruchu - dotazník	39
8.2.	Řízený rozhovor pro výzkum názorů studentů cestovního ruchu na VŠPJ - dotazník.....	41
8.3.	Dotazník pro výzkum názorů pracovníků v cestovním ruchu - kvantitativní výzkum.....	42
8.4.	Dotazník pro výzkum názorů studentů cestovním ruchu - kvantitativní výzkum	43
9.	POUŽITÉ ZDROJE.....	45



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



V Š P
J
Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1. Cíle projektu

Cestovní ruch má největším potenciálem vytvářet do budoucna růst a zaměstnanost v EU a představuje přibližně 4 % HDP EU, v rozmezí od 2 % až do 12 %. V ČR je to přes 4 %. Nepřímo však přispívá k tvorbě HDP více než 10 % HDP a přibližně 12 % všech pracovních míst. CR je obor, který se velmi rychle vyvíjí a na tyto změny reaguje tento projekt. Do výuky řady předmětů je nutno promítnout direktivy EU ve směru trvale udržitelného rozvoje CR. Velmi rychle se mění formy CR a jsou významně ovlivněny vývojem informačních technologií. V rámci oboru CR se vytvoří nové specializace a větší množství volitelných předmětů tak, aby bylo dosaženo určité diferenciaci v získaných klíčových kompetencích absolventů tohoto studia. Je třeba také spolupracovat se zahraničními školami na inovaci oboru a umožnit zahraničním učitelům pobyt na naší škole i stáže učitelů VŠPJ na zahraničních školách a odborných konferencích. Ve výuce budou využity učební texty vypracované předními zahraničními školami v tomto oboru. Prohloubí se internacionalizace vzdělávání a větší možnost studia našich studentů v zahraničí a zahraničních studentů na naší škole tím, že se zvýší počet předmětů přednášených v cizím jazyce, především v angličtině. Pro studenty oboru CR je větší možnosti studia v cizích jazycích zásadní, protože jazyková vybavenost absolventů patří k jedné z nejdůležitějších kompetencí budoucích pracovníků v cestovním ruchu.

Cílem předloženého projektu je inovace CR vedoucí ke zlepšení uplatnitelnosti studentů na trhu práce díky kvalitnějšímu vzdělání, které bude provedeno: zavedením nových předmětů do výuky, úpravou současných osnov některých předmětů, aktualizací témat a přístupu k výuce, vypracováním dosud chybějících studijních textů, opatřením nezbytných pomůcek k výuce zapojením IT a multimediálního obsahu do výuky, partnerstvím s potenciálními zaměstnavateli a organizacemi, které zajišťují praxi studentů.

EK si uvědomuje klíčový význam CR pro ekonomiku EU, a proto přijala v březnu 2006 "Obnovenou politiku EU v oblasti CR", jejímž hlavním cílem je "zdokonalit konkurenceschopnost odvětví evropského CR a vytvořit více lepších pracovních příležitostí prostřednictvím udržitelného růstu CR v evropském i celosvětovém měřítku". CR je obor, o který je mezi zájemci o studium velký zájem. Obor se velmi rychle vyvíjí a na tyto změny projekt reaguje. VŠPJ je největším "producentem" vysokoškolsky vzdělaných odborníků na CR v ČR. Přichází sem studovat studenti z celé republiky. Vznikají stále nové formy CR a obor je značně ovlivněn rozvojem komunikačních a rezervačních systémů. Většina absolventů pracuje v malých firmách, které si nemohou dovolit zaměstnávat specialisty, kteří získávají specifické dovednosti až v průběhu zaměstnání a proto je nutná široká specializace studentů již v průběhu studia. Bude nutno zajistit i řadu dalších činností spojených s realizací projektu, jako je vydávání studijních textů, učebnic, překlady učebních textů, cestovní náhrady spojené s výjezdy učitelů do zahraničí a všechny tyto náklady nelze realizovat z běžného rozpočtu školy. Projekt je inovativní v tom, že dosud žádná vysoká škola není schopna poskytnout tak komplexní a tak diferencované vzdělání v oboru CR, což by mělo být právě cílem tohoto projektu. Při tak velké diferenciaci vzdělávání bude nutno využívat moderních forem studia, jako je e-learning, zaměřit se především na praktickou výuku formou seminářů, seminárních prací, diskuzí s odborníky z praxe, exkurzí atd. Škola uspořádala již 3. konferenci "Aktuální problémy v cestovním ruchu", kdy vždy jedna ze sekcí je věnována vzdělávání v cestovním ruchu.

Protože CR je vyučován na mnoha veřejných i soukromých školách v České republice a konkurence na trhu práce bude stále větší, účast na specializovaném vzdělávání v oboru CR zvýší jejich možnosti uplatnění na trhu práce v České republice, ale s ohledem na jejich znalost třech jazyků jim zvýší možnost pokračovat ve studiu na zahraničních vysokých školách i jejich pracovní uplatnění v mezinárodních organizacích i u společností se zahraniční kapitálovou účastí u nás anebo i uplatnění u společností CR v zahraničí a pozdější uplatnění těchto zkušeností při práci v České republice. Pro učitele VŠPJ realizace projektu zvýší jejich odbornou erudici,lepší jejich jazykovou gramotnost a umožní

jim navázání kontaktů se zahraničními školami podobného zaměření. Podobný přínos bude i pro další zaměstnance školy, kteří se budou podílet na realizaci projektu.

2. Cíle klíčové aktivity 01

Monitoring potřeb praxe pro vzdělávání v cestovním ruchu je řešen sérií řízených rozhovorů s představiteli asociací a institucí veřejné správy v ČR i podnikatelských subjektů. Publikace výsledků výzkumu v odborném tisku může sloužit pro potřeby dalších vysokých škol. Uskuteční se benchmarking z pohledu předmětové skladby, forem studia, délky praxe v průběhu studia, obsahu seminárních a závěrečných prací na vysokých školách podobného zaměření v ČR a SR a některých vybraných státech Evropy. Výsledky výzkumu budou sloužit k specifikaci předmětů pro jednotlivé navrhované specializace. V rámci výzkumu bude provedeno dotazníkové šetření mezi studenty, aby se ověřilo, o které specializace budou mít zájem. S vybranou skupinou studentů budou provedeny řízené rozhovory, jejichž cílem bude zjistit motivy jejich preferencí z hlediska zájmu o jednotlivé předměty. Jde o jednorázovou aktivitu, která se stane podkladem pro upřesnění podmínek realizaci další části projektu.

V rámci aktivity 01 bude zpracována závěrečná zpráva z výzkumu a návrh konkrétních specializací, o které projeví odborné, podnikatelé a studenti největší zájem. Výstupem bude konkrétní zpráva z výzkumu a publikace v odborném tisku. Zpráva bude také zveřejněna na internetových stránkách projektu, které budou zřízeny. V rámci dotazníkového šetření bude osloveno nejméně 300 podnikatelů v ČR, zástupců asociací a studentů.

Projekt byl zahájen 1. června 2009 monitoringem potřeb praxe pro vzdělávání v oboru cestovního ruchu. Série řízených rozhovorů a dotazníků pro podnikatele, představitele asociací a veřejných institucí působících v oboru ČR a studenty oboru CR je doplněna benchmarkingem tuzemských i zahraničních vysokých škol podobného zaměření z pohledu předmětové skladby, forem studia, délky praxe v průběhu studia a obsahu studentských prací. Výsledky výzkumu budou sloužit ke specifikaci předmětů pro jednotlivé navrhované oborové specializace. Příspěvek se zabývá výsledky kvalitativního marketingového výzkumu u podnikatelů v cestovním ruchu a u studentů posledních dvou semestrů bakalářského studia.

3. Kvalitativní výzkum názorů studentů a praxe na výuku CR

3.1. Popis metodiky

Mezi podnikateli v oboru cestovní ruch bylo uskutečněno 24 řízených rozhovorů, z toho bylo 11 žen a 13 mužů. Byly zastoupeny rovnoměrně všechny věkové kategorie. 21 respondentů pracuje v soukromém sektoru, 2 ve veřejném a 1 v neziskovém sektoru. Z toho bylo 12 podnikatelů, kteří zaměstnávají další pracovníky, 5 podnikalo samostatně, jeden vykonával manažerskou funkci a 6 bylo zaměstnanců v cestovním ruchu, nejvíce respondentů pracovalo v cestovní kanceláři nebo agentuře (5), sport, zábava, lázně (6), menší zastoupení měly obory doprava, ubytování, průvodce, stravování, veřejná správa a kultura. Průměrná doba práce v oboru je 10 let. Respondenti mají původní vysokoškolské vzdělání v těchto oborech: převažují ekonomické obory (6) a technické vzdělání (5), dále vzdělání pedagogické (2), zdravotnické (2) a společenské vědy (2), po jednom respondentu jsou zastoupeni absolventi zemědělské fakulty, tělovýchovy, přírodních věd, dějin umění, lesního inženýrství a dopravní fakulty. Pouze jeden studoval přímo obor cestovní ruch. Lze tedy konstatovat, že zvolený panel respondentů byl velice reprezentativní.

Také panel studentů posledních dvou semestrů oboru cestovní ruch na VŠPJ, kteří se zúčastnili řízených rozhovorů, byl velmi reprezentativní. Studentek bylo 20 a studentů 5, což odpovídá zastoupení obou pohlaví při studiu na VŠPJ. Studenti pochází z 9 krajů České republiky, nejčastěji bydlí v obcích od 10 do 50 tisíc (9) anebo od 3 do 10 tisíc obyvatel (8),

menší a větší obce jsou zastoupeny méně. Většina rodičů studentů má středoškolské vzdělání (17), dále vysokoškolské (5) a základní nebo vyučen (3). Osm studentů vystudovalo gymnázium, devět hotelovou školu nebo střední školu cestovního ruchu, šest obchodní akademii, pouze dva studenti studovali na školách jiného zaměření.

3.2. Porovnání názoru studentů a pracovníků z praxe

Většina pracovníků v CR se domnívá, že vysoké školy připravují studenty CR dobře a dostatečně (určitě ano či spíše ano 17, nedovede posoudit 6 a pouze jeden odpověděl spíše ne). Lidé z praxe se domnívají, že absolventům chybí především praktické zkušenosti (5), právní (3), ekonomické (3) a psychologické vzdělání (2). Dále pracovníci jednotlivě uvádějí tyto nedostatky ve vzdělání studentů CR: komunikativnost, flexibilita, schopnost uplatnit teorii v praxi a propojit znalosti, logické myšlení, základní technické vědomosti, provozně ekonomické, první pomoc, znalost dopravních předpisů, zdravotní, fyzioterapie, znalost reálií, kultura projevu, sociální dovednosti, tvorba akcí na klíč, účetnictví, obecný přehled, schopnost analyticky uvažovat, realita českého tržního prostředí, praxe v práci s lidmi, historie, gastronomie, znalost národních kuchyní a místních specialit, jazykové, zoogeografie.

Podnikatelé naopak oceňují: jazykové znalosti absolventů (14), ovládání PC (4), komunikativnost (3), flexibilitu a znalost geografie CR (2), jednotlivě pak odborný přehled, kultura, psychologie, samostatnost, kladný vztah a přístup k technice a technologií, ekonomické a právní znalosti, znalost reálií a místních poměrů, sebevědomí.

Vidíme, že některé odpovědi se vyskytují v nedostacích i pozitivěch absolventů. Pokud se pokusíme spojit oba typy odpovědí, pak to, co by měl absolvent především mít je

- a) jazykové znalosti a znalost více jazyků (15),
- b) základy práva a ekonomie (7),
- c) psychologie, flexibilita, komunikativnost (6)
- d) praktické zkušenosti z oboru (5),
- e) počítačová gramotnost (4),
- f) dále všeobecný přehled z geografie, kultury, historie, reálií atd.

K podobným závěrům dospějeme, když vyhodnotíme odpovědi na otevřenou otázku „Kdybyste měl vyjmenovat pět až osm nejdůležitějších studijních předmětů nebo okruhů znalostí, které potřebuje absolvent oboru cestovního ruchu v praxi především, které by to byly?“. Podnikatel tedy neměl seznam předmětů a záleželo, které předměty se mu nejčastěji vybaví. Pak pořadí odpovědí podle počtu lze seřadit do následující řady: jazyky (19), geografie (15), psychologie a komunikace (15), právo (13), ekonomie (11), historie, kultura, dějiny umění (8), práce s PC a informatika (7), reálie, všeobecný přehled (5), marketing (4), sociologie, management, dopravní systémy, účetnictví, zdravotní, různé techniky cestovního ruchu (vždy po 3). Ostatní předměty se vyskytovaly jen jednou.

Když srovnáme názory praktiků s názory studentů, pak se jejich představy poněkud liší. Studentů jsme se zeptali, které předměty považují za nejdůležitější pro jejich budoucí povolání. V první preferenci se obě skupiny shodly. Jsou to jazyky (19), na druhé místo zařadili techniku cestovního ruchu (13), u podnikatelů pouze 3 odpovědi. Na další „příčce“ se umístil marketing a management (9), u podnikatelů jen 4 odpovědi. Ekonomické předměty považuje za důležité 6 studentů, zatímco podnikatelé toto vzdělání považovali za důležité v 11 případech. Dále studenti považují za důležitou psychologii, vystupování, komunikace (5), u podnikatelů je to 15 odpovědí. Nejmarkantnější rozdíl je v názoru na význam informatiky a práce na PC. Pouze jeden student si vzpomněl na tento předmět, zatímco podnikatelé tyto dovednosti uvedli sedmkrát. Je to dáno tím, že studenti považují znalosti základu informatiky za takovou samozřejmost, že ji nezmiňují. Poněkud jiné pořadí předmětů získáme, pokud položíme otázku, které předměty jste studovali nejraději. Pak nejčastější



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

odpověď byla jazyky (11), psychologie a technika cestovního ruchu (po 10), geografie (7). Ostatní předměty se vyskytly nejvýše třikrát.

Studentů jsme se zeptali i na to, které předměty mají pro jejich budoucí povolání nejmenší přínos. Jejich pořadí je následující: statistika (14), účetnictví (7), ekonomie (6), management ubytovacích zařízení (4). Ostatní předměty se objevovaly jednou nebo vůbec. Předměty, které studenty nebavily a studovali je neradi: finanční účetnictví (11 odpovědí), ekonomie (9), statistické metody (3). Vidíme, že pořadí předmětů dle jejich oblíbenosti a názoru na jejich užitečnost se mohou lišit. Studenti považují statistiku za nejméně potřebnou pro jejich budoucí povolání, ale přesto nepatřila mezi jejich neoblíbené předměty. Podnikatelé statistiku nevzpomněli ani jednou.

Oběma skupinám respondentů jsme položili následující otevřenou otázku: „Domníváte se, že je účelné, aby se vyučoval cestovní ruch, jako samostatný studijní obor na vysoké škole? Pokud ne, v jakém oboru by měl mít pracovník v cestovním ruchu vysokoškolské vzdělání?“

Čtrnáct pracovníků v cestovním ruchu považuje za alternativní vzdělání ekonomii se zaměřením na management, studenti tuto specializaci preferují ve 22 případech. Šest podnikatelů by dalo přednost geografii, studenti jen ve 4 případech. Další obory pro cestovní ruch by preferovali vysokoškolské vzdělání následujícího zaměření: jazyky (podnikatele – 3, studenti – 9), právo (podnikatelé – 2, studenti – 0), historie (podnikatelé – 1, studenti – 4), pedagogika (podnikatelé – 1, studenti 1), psychologie (podnikatelé – 1, studenti 0), tělovýchova a zdravotnictví (podnikatelé – 0, studenti – 3). Studenti navíc navrhnou jednu sociologii. S výjimkou jednoho podnikatele se ostatní domnívají, že je nutné specializační vzdělávání pro cestovní ruch, přestože sami vystudovali na vysoké škole jiné studijní obory. Jeden respondent pak nepřipouští žádné jiné vzdělání, které by se uplatnilo při práci v cestovním ruchu.

Význam praxe hodnotí pracovníci v cestovním ruchu převážně pozitivně a v 11 případech ji považují za velmi důležitou, v ostatních za významnou či užitečnou. Pouze ve dvou případech byl zaznamenán názor opačný. Lidé z praxe preferují dlouhou praxi 1 až 2 semestry a dali by přednost praxi studentů v zahraničí. Považovali by za výhodnější, kdyby student v průběhu praxe absolvoval různé činnosti v cestovním ruchu formou jakéhosi „kolečka“ v různých oborech cestovního ruchu. Jde především o to získat zkušenosti v komunikaci a uplatnění cizích jazyků v průběhu praxe.

Postoje studentů k praxi jsou následující: 20 respondentů hodnotí praxi jako důležitou a přínosnou, jeden respondent jako málo významnou a čtyři respondenti jako bezvýznamnou. Na formy a délku praxe se však názory studentů velice liší. Jde ve všech případech o studenty, kteří již absolvovali semestrální praxi. Uvedeme jen některé názory: zrušit semestrální praxi a ponechat jen týdenní, semestrální praxi na konci studia, zrušit jedno až třítydenní praxi a ponechat jen semestrální, pouze praxe v zahraničí, úplně zrušit praxi (studium by bylo kratší), vyzkoušet různé typy pracovních činností v průběhu praxe.

V rámci inovace oboru cestovní ruch na Vysoké škole polytechnické Jihlava zvažujeme vytvoření 7 specializací tak, aby 300 studentů, které ročně přijmeme na cestovní ruch, měli možnost si vybrat určitou specializaci. Chtěli jsme znát názor podnikatelů i studentů, jaké předměty by měly být vyučovány v rámci specializací. Porovnání názorů lidí z praxe a studentů, kteří již končí studium na Vysoké škole polytechnické Jihlava, jsou uvedeny v tabulce 1. Jsou uvedeny jen ty předměty, které nejsou součástí základního programu bakalářského studia na VŠPJ a nebo byly uvedeny nejčastěji. Pozoruhodné je, že názory praktiků a studentů, kteří končí obor cestovního ruchu na VŠPJ se výrazně neliší.

Tabulka č. 1 – Porovnání názoru studentů a pracovníků z praxe na výuku specializací

Specializace	Názory na výuku v rámci specializace	
	Pracovníci v cestovním ruchu	Studenti oboru cestovní ruch
Podnikání v cestovním ruchu	ekonomie, podnikový management, sociálně komunikativní dovednosti, znalost institucí a asociací v cestovním ruchu, praxe zaměřená na podniky ČR	ekonomie, management, základní orientace v podnikové struktuře, komunikační dovednosti, přehled o podmínkách podnikání v cestovním ruchu
Řízení cestovního ruchu	management, řízení lidských zdrojů, inovativní myšlení, řízení financí	management, marketing, řízení lidských zdrojů a týmová práce, přehled o subjektech v CR, rozhodovací schopnosti
Management volného času	psychologie, rekreologie, sociologie, organizační schopnosti, dobrá znalost a orientace ve volnočasových aktivitách, kreativita, flexibilita, kulturologie	management, animace v CR, psychologie, sportovní dovednosti, pedagogika, organizace služeb pro volný čas
Veřejná správa v cestovním ruchu a kulturní CR	veřejná správa a její kompetence, politologie, kulturologie a kultura regionu, regionální politika, regionální management regionální rozvoj	právo, znalost kultury a kulturních památek, veřejná správa a její kompetence, politologie, evropská ekonomická integrace, management destinací, psychologie kultury
Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR	ekologie, agroturistika a biologie, ekoturistika, environmentální psychologie, vysokohorská turistika, cykloturistika	ekoturistika, ekologie, agroturistika, environmentální vzdělání obecně, trvale udržitelný rozvoj
Wellness a spa management	biologie člověka, balneologie, rehabilitace, fyzioterapie, technika lázeňského CR, vodní sporty, fitness, Lázeňská turistika, biomechanika, mentální hygiena	lázeňství, management, zdravotní věda, zdravotnický management, fyzioterapie, mentální hygiena, regenerace a výživa
Informační systémy v cestovním ruchu	obsluha PC, informační technologie, počítačové systémy, tvorba webových stránek, elektrotechnika, globální informační systémy (Amadeus, Galileo atd.).	počítačová technika, informační technologie v CR, rezervační a informační systémy, tvorba webových stránek, GPS, GDS, navigační systémy, základy programování, databáze, TPV.

Protože jsme očekávali názor studentů i podnikatelů na velký význam výuky jazyků pro cestovní ruch, položili jsme všem respondentům následující otázku: „Jak hodnotíte význam jazyků pro výuku CR? Kolik jazyků by se měli studenti učit. Neměli by přijít již jazykově vybavení ze střední školy? Jiné vaše náměty pro jazykovou přípravu studentů CR.“

Všichni pracovníci v cestovním ruchu považují výuku jazyků za důležitou a doporučují většinou minimální znalost 2 jazyků (kromě mateřského), za optimální považují znalost dvou až třech jazyků aktivně a ještě jednoho až dvou jazyků pasivně. Ke zlepšení jazykových kompetencí by podle podnikatelů mělo přispět: prázdninové praxe v zahraničí, výměna studentů VŠ obdobného zaměření, učit odborný jazyk, reálie cizích zemí, literaturu, historii orientace na komunikaci, praktické aktivní uplatňování cizího jazyka.

Názory studentů jsou podobné. Všichni studenti se shodují v hodnocení důležitosti jazyků při výuce CR. Za nejdůležitější je považuje 10 studentů, sedm je hodnotí jako velmi důležité, tři jako nezbytné, pět spatřuje jejich výhodu při uplatnění v praxi. Většina studentů doporučuje výuku dvou až tří cizích jazyků, dva doporučují výuku třech jazyků a jeden výuku čtyřech. Náměty pro jazykovou přípravu studentů CR: umožnit studentům výběr jazyků podle jejich zájmu, zahrnout do výuky i méně frekventované jazyky, chybí výuka čínštiny a japonštiny, více času věnovat komunikaci, konverzaci a poslechům, zajistit náročnější přijímací zkoušky, týmové projekty, vyšší hodinové dotace, méně studentů v jedné skupině, využít kvalitní lektory - rodilé mluvčí, více se věnovat odborné slovní zásobě.

3.3. *Specifické otázky pro studenty a pracovníky v cestovním ruchu*

Další otázky se již lišily u pracovníků z praxe a u studentů. Vzhledem k tomu, že připravujeme magisterský obor cestovní ruch, chtěli jsme znát názory podnikatelů s vysokoškolským vzděláním (všichni respondenti měli vysokoškolské vzdělání), jak by se mělo lišit bakalářské a magisterské studium v oboru cestovního ruchu. V této otázce se však pracovníci v cestovním ruchu neshodli a získali jsme celou paletu odpovědí. Uvádíme jen ty nejdůležitější:

- magisterské studium není pro tuto oblast důležité,
- bakalářské studium by mělo mít o jeden jazyk méně a poskytovat méně manažerských dovedností a méně ekonomické teorie,
- stejné předměty, ale na magisterském více teorie a detailů,
- bakalářské zaměřit na praktické dovednosti,
- na magisterském rozvíjet schopnost dlouhodobě plánovat a vést lidi,
- rozdíl pouze v míře teoretických systémů a v počtu přečtených knih,
- na magisterském - perfektní ovládnutí historie, umění, zeměpisu u bakalářského stačí základ,
- magisterské akademicky zaměřené, bakalářské praktické,
- magisterské pro řídicí pracovníky,
- bakalářské by mělo tvořit základ dovedností a v magisterském by mohlo nabízet konkrétní specializaci (lázeňství, volný čas, hotelnictví atd.),
- ke studiu magisterského stupně by se měla dokládat praxe.

Můžeme tedy odpovědi částečně zobecnit. Převažuje názor, že magisterský stupeň by měl sloužit k rozšíření teoretických znalostí a hlavně se zaměřit na manažerské dovednosti. S takovouto dělbou mezi bakalářské a magisterské studium jsme se setkali na Vysoké škole polytechnické v Savonlinně ve Finsku pouze s tím rozdílem, že bakalářské studium bylo čtyřleté a magisterské trvalo pouze jeden další rok.

Studentům jsme naopak položili dvě otázky, z nichž jedna se týkala jejich motivů ke studiu cestovního ruchu a druhá jejich představy o budoucím uplatnění získaných znalostí v praxi. Patnáct studentů šlo studovat cestovní ruch, protože rádi cestují. Dvanáct uvedlo, že se rádi učí cizí jazyky, pět studentů si vybralo studium CR na VŠPJ, protože nejsou přijímací zkoušky z matematiky a pouze tři studenti volili tento obor, protože jim vyhovovala poloha školy, dva studenti byli při volbě školy ovlivněni kamarády. Patnáct studentů z 25 chce jít určitě anebo spíše studovat magisterský stupeň vzdělání. Osm studentů zatím neví a pouze dva jsou rozhodnuti nepokračovat ve studiu. V případě pokračování ve studiu v magisterském studijním programu bude pro výběr školy nejdůležitějším kritériem: větší šance pokračovat (10), pokračování v oboru cestovní ruch (9), osm dává přednost dalšímu jazykovému vzdělání, jen pro 2 bude důležitá poloha školy a jen jeden preferuje další ekonomické vzdělání.

Závěrem uvádíme představy studentů o svém budoucím zaměstnání: 16 studentů dá přednost práce v oboru, z toho 5 chce určitě pracovat v cestovním ruchu, pro 5 studentů není obor činnosti důležitý, 5 chce především uplatnit své jazykové znalosti, 4 chtějí přednostně využít své ekonomické vzdělání, další čtyři by rádi pracovali v marketingu nebo obchodě, tři se chystají na práci v zahraničí.

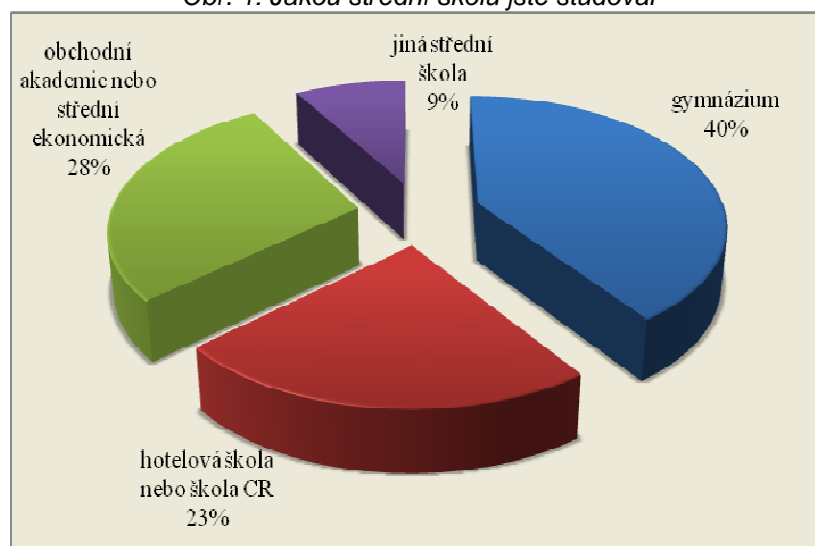
4. *Kvantitativní výzkum názorů studentů a praxe na výuku CR*

4.1. *Základní socio-demografická data skupiny studentů*

Celkem bylo osloveno 164 studentů posledních dvou semestrů studia oboru cestovní ruch na VŠPJ. Z obrázku 1 je patrné, jakou střední školu studovali před příchodem na VŠPJ. Vidíme, že největší podíl studentů přichází s gymnázia (40 %), hotelové nebo ekonomické

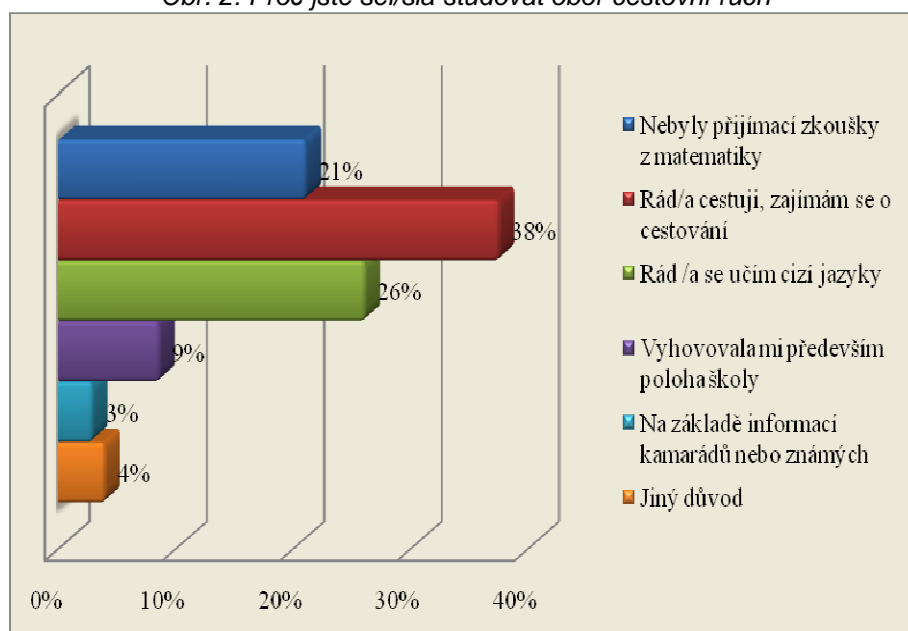
školy pak dohromady tvoří 51 % studentů. Jako jiné školy studenti uváděli: 1x zemědělská, 3x veřejnosprávní činnost, 2x obchodu a služeb, 1x poštovní, 1x dopravní, 1x textilní, 1x sociálně právní, 2x stavební, 1x zahradnická, 1x průmyslová škola.

Obr. 1: Jakou střední školu jste studoval



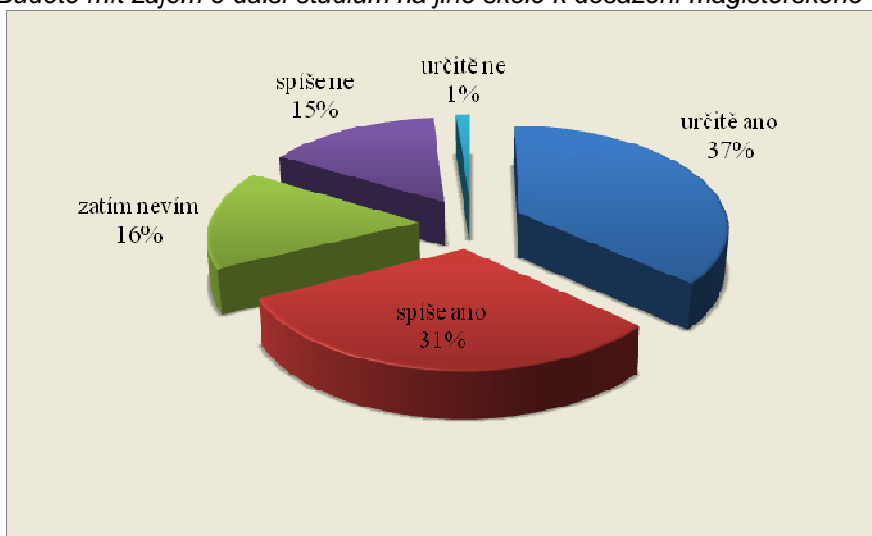
Na další otázku mohli studenti odpovědět maximálně dvě odpovědi. Cílem bylo zjistit motivy ke studiu cestovního ruchu. Struktura odpovědí je na obrázku 2. Potěšitelné je, že nejčastějším motivem je skutečně zájem o cestování (38 %) a zájem o studium jazyků (26 %). Obvykle takto zaměřeni studenti nemají rádi matematiku (21 %). Mezi jiné důvody patřily: 3x nedostal/a jsem se na jinou VŠ, 5x atraktivní a perspektivní obor, 3x studoval/a jsem stejný obor na SŠ.

Obr. 2: Proč jste šel/šla studovat obor cestovní ruch



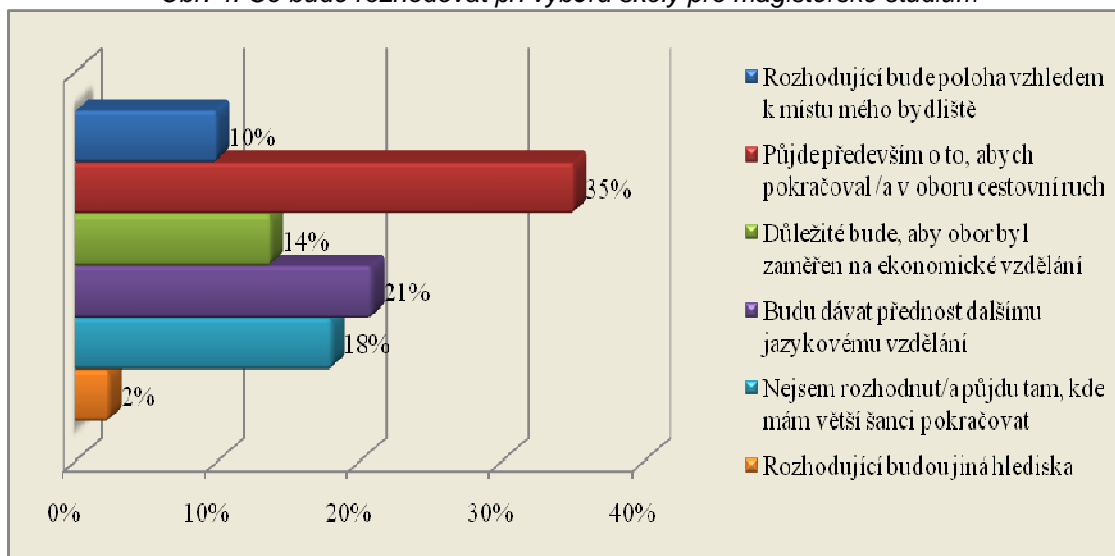
Další otázka zjišťovala zájem o navazující magisterské studium. Dvě třetiny absolventů bakalářského studia mají zájem pokračovat v magisterském studiu, jen osmina studentů o tom neuvažuje.

Obr. 3: Budete mít zájem o další studium na jiné škole k dosažení magisterského vzdělání?



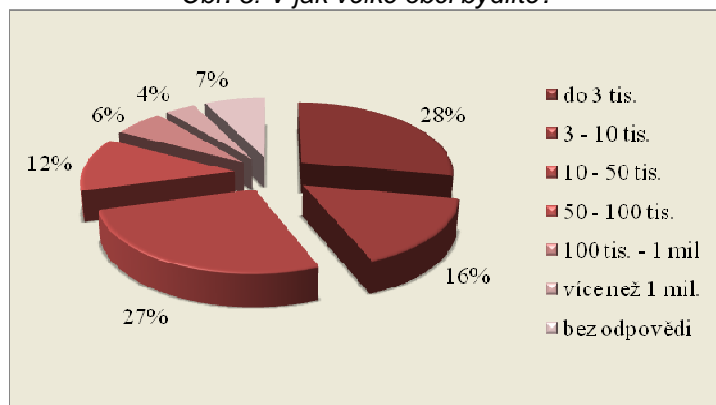
Také na další otázku mohli studenti odpovědět maximálně dvě varianty odpovědí. Pro třetinu je rozhodující pokračovat v oboru cestovní ruch a pětina chce také pokračovat ve studiu cizích jazyků. Tedy stejné motivy, které uváděli při vstupu do bakalářského studia oboru cestovní ruch. Jen menší část zaujalo další ekonomické vzdělání (14 %).

Obr. 4: Co bude rozhodovat při výběru školy pro magisterské studium

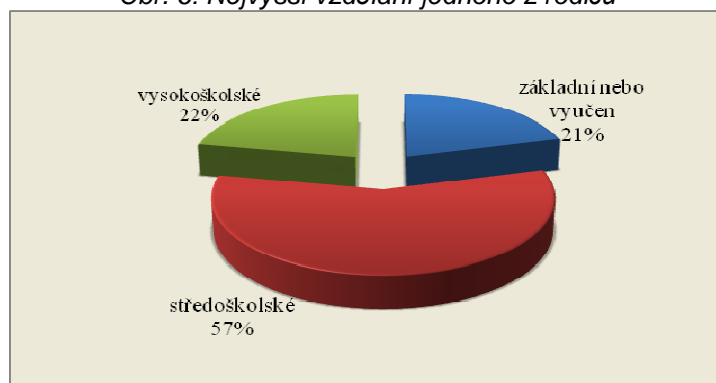


Další obrázky a tabulky charakterizují odkud a z jakého prostředí studenti přišli studovat na VŠPJ. Rozhodně to není specifikou VŠPJ, že obor cestovní ruch studují především ženy (91 %). Z hlediska velikosti bydliště je struktura studentů velice pestrá (Obr. 5). Celkem 28 % studentů je z obcí do 3 tisíc (tedy žijí ve venkovském prostředí) a 43 % žije ve městech od 3 do 50 tisíc obyvatel. V Praze žije 16 % studentů. To je dobrou vizitkou VŠPJ, když víme, jaké možnosti studia Praha nabízí. Protože se všeobecně předpokládá, že prostředí, ve kterém studenti vyrůstají je jeden z hlavních motivů při rozhodování o studiu na vysoké škole. Obrázek 6 dokazuje, že tomu tak není. Je sice pravda, že podíl studentů z prostředí, kde alespoň jeden z rodičů má vysokoškolské vzdělání je sice vyšší, než by odpovídalo současnému podílu vysokoškoláku v populaci, ale i podíl studentů z rodiny, kde rodiče nemají ani středoškolské vzdělání je vysoký (21 %).

Obr. 5: V jak velké obci bydlíte?



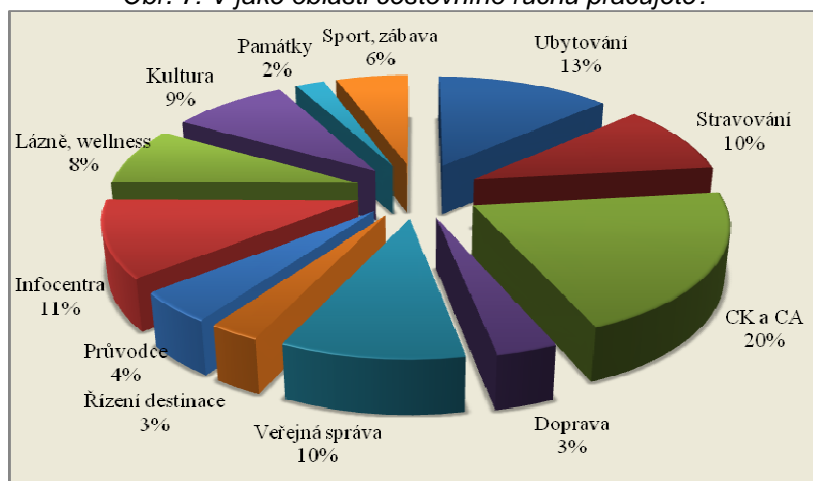
Obr. 6: Nejvyšší vzdělání jednoho z rodičů



4.2. Základní socio-demografická data skupiny pracovníků v cestovním ruchu

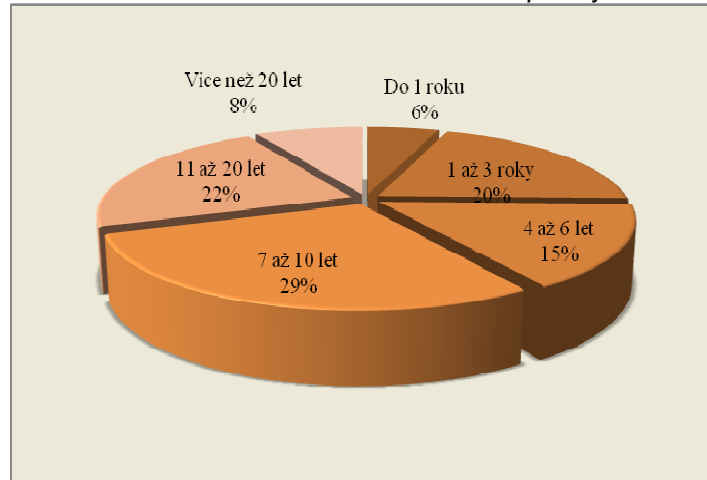
Obrázek 7 charakterizuje skupinu respondentů z praxe. Celkem bylo osloveno 181 pracovníků v oborech, které mají vztah k cestovnímu ruchu. Nejde však o náhodný výběr, ale struktura respondentů byla stanovena zadavatelem výzkumu tak, aby byly pokryty všechny oblasti praxe cestovního ruchu. Podmínkou účasti ve výzkumu bylo, aby pracovník měl vysokoškolské vzdělání, protože záměrem projektu je inovace vysokoškolského vzdělávání v cestovním ruchu. Pětinu respondentů tvořili pracovníci cestovních kanceláří a agentur. 13% pracovalo v hotelech. Pětina v infocentrech nebo ve veřejné správě.

Obr. 7: V jaké oblasti cestovního ruchu pracujete?

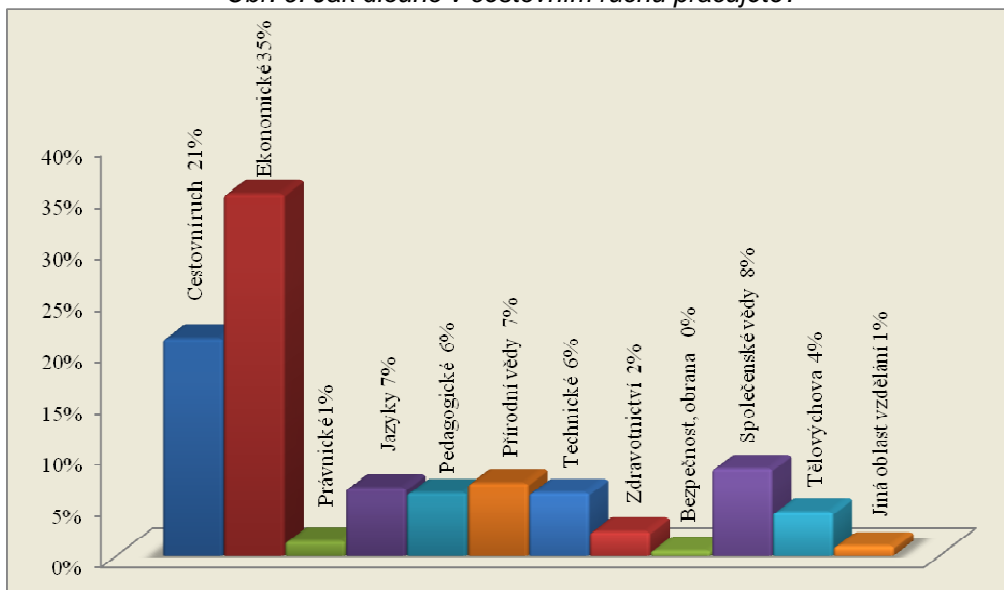


Zajímalo nás také, jak dlouho v oboru respondenti pracují. To je patrné z obrázku 8. Z výsledků lze odhadnout, že respondenti pracují v cestovním ruchu průměrně 9,3 roků a nejčastěji po dobu 7 až 10 let. Zajímalo nás také obor původního vysokoškolského vzdělání (obr. 9). Šestina respondentů však získala vzdělání ve dvou oborech. Potěšitelné je, že téměř čtvrtina vystudovala skutečně cestovní ruch (pokud výsledky vztáhneme na 181 respondentů). Dvě pětiny mělo původně ekonomické vzdělání. Jeden pracovník studoval chemii a jeden má umělecké vzdělání

Obr. 8: Jak dlouho v cestovním ruchu pracujete?

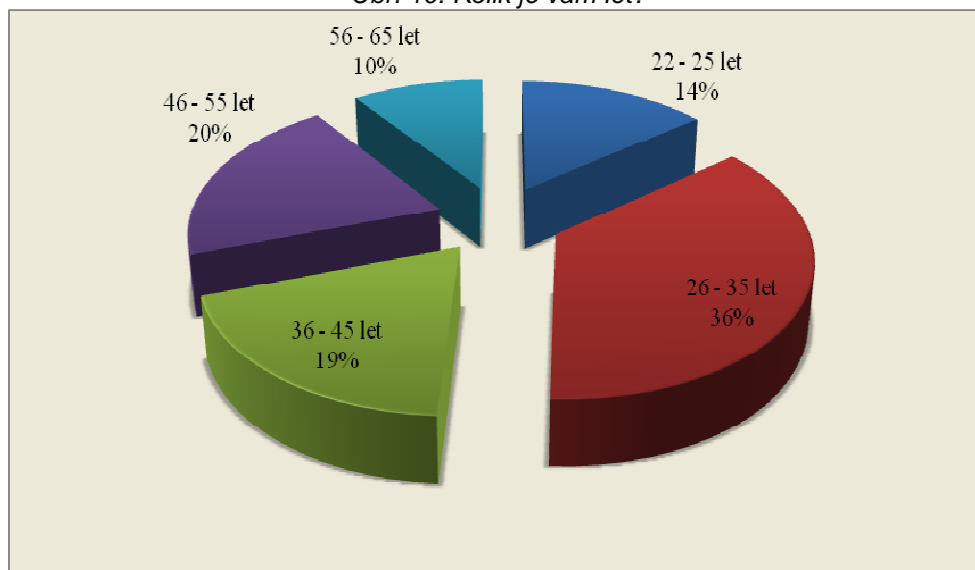


Obr. 9: Jak dlouho v cestovním ruchu pracujete?



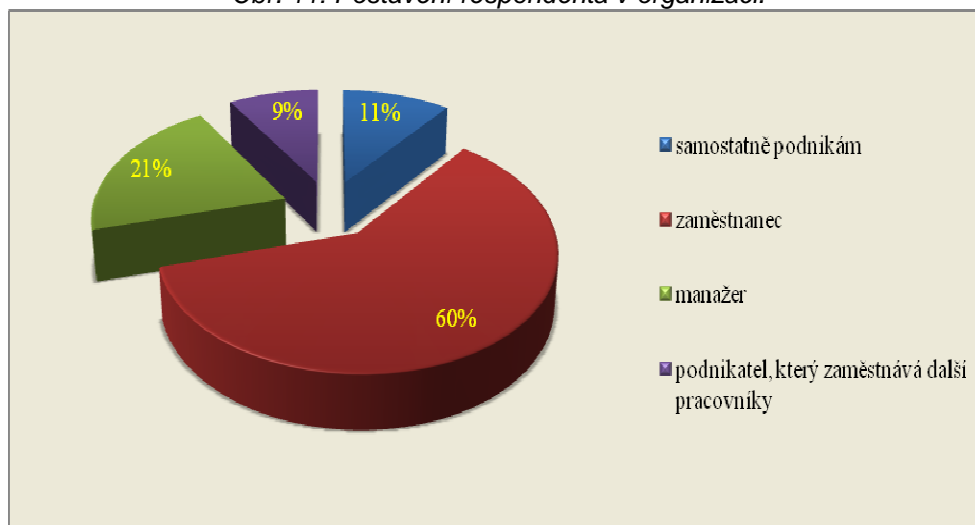
Výběrový soubor respondentů tvořilo 53 % žen a 47 % mužů, což je zcela rozdílný poměr z hlediska zájmu o studium cestovního ruchu, kde ženy tvořili 91 % respondentů. Věková struktura respondentů plyne z obrázku 10. Z dat lze odhadnout průměrný věk pracovníků – 38,1 roků. Výsledky potvrdili skutečnost, že v cestovním ruchu je podíl mladších pracovníků vyšší než v jiných oborech hospodářství. Vysokoškolsky vzdělaní pracovníci ve věku od 22 do 35 let tvoří polovinu všech pracovníků v cestovním ruchu. Z hlediska zastoupení jednotlivých sektorů pracuje 53 % respondentů v soukromém sektoru, 39 % ve veřejném sektoru a 7 % v neziskových organizacích.

Obr. 10: Kolik je vám let?



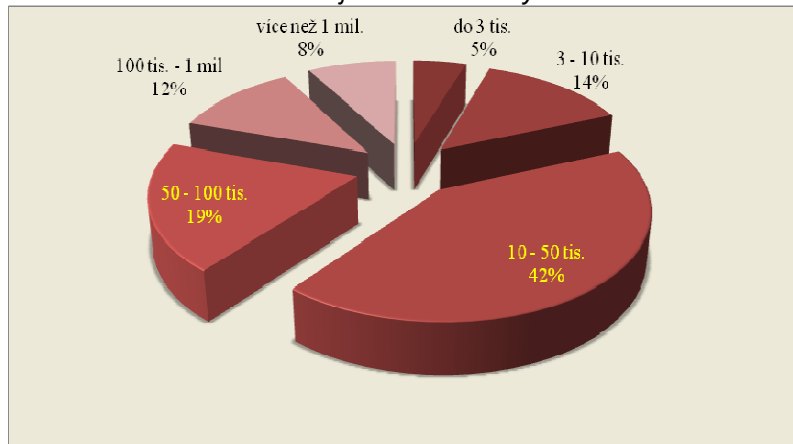
Obrázek 11 charakterizuje výběrový soubor respondentů z hlediska jejich postavení v organizaci. Tři pětiny pracují jako zaměstnanci, pětina pracuje v masérských funkcích, pětina samostatně podniká, přičemž někteří zaměstnávají další pracovníky.

Obr. 11: Postavení respondenta v organizaci.

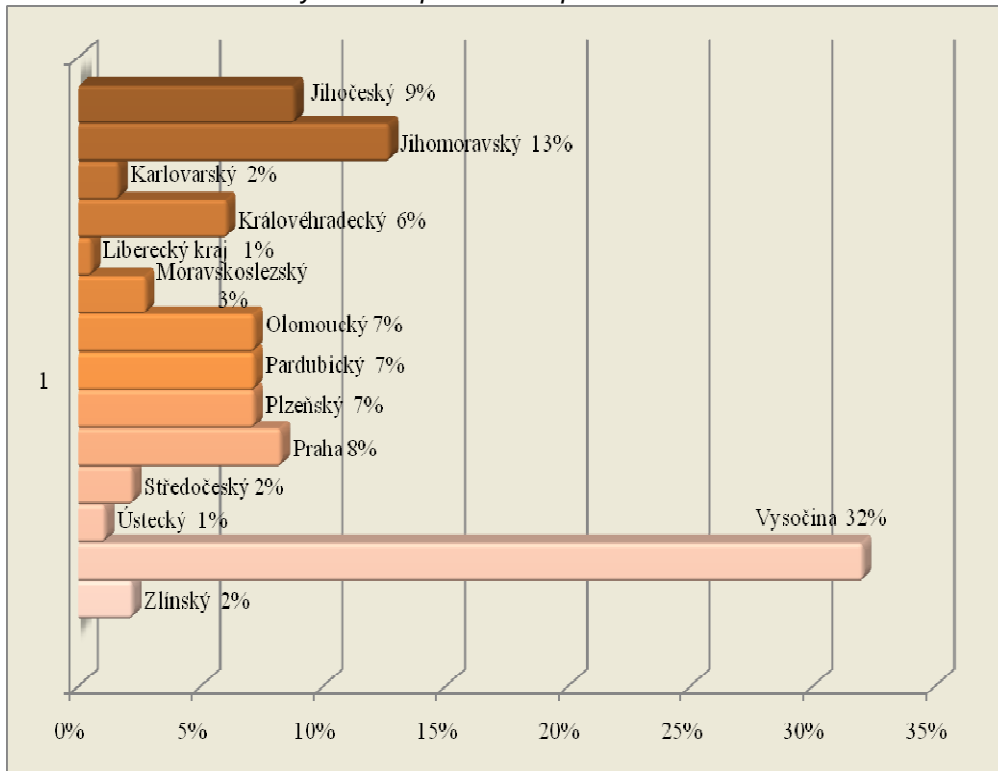


Podobně jako studentů jsme se zeptali i pracovníků v cestovním ruchu, v jak velké obci pracují. Struktura odpovědí je na obrázku 12. V porovnání se studenty je zastoupení malých obcí menší. Znamená to, že většina činností spojených s cestovním ruchem se odehrává ve větších obcích. Navíc kdyby byla formulována otázka, v jaké obci činnost vykonává, byl by podíl větších obcí ještě výraznější. Poslední obrázek této kapitoly (obr. 13) charakterizuje rozložení respondentů z hlediska bydliště. I když jsme se snažili získat odpovědi z celé republiky, přece jenom náklady na cestování tazatelů vedli k tomu, že třetina respondentů je z kraje Vysočina, ale v portfoliu jsou zastoupeny všechny kraje ČR.

Obr. 12: V jak velké obci bydlíte?



Obr. 13: Trvalé bydliště respondentů – pracovníků v cestovním ruchu



4.3. Porovnání názorů studentů a pracovníků z praxe

Pracovníci z praxe i studenti posledních dvou semestrů se vyjadřovali k tomu, jaký přínos pro praxi v oboru budou mít skupiny jednotlivých předmětů, které vychází ze současného studijního plánu oboru cestovní ruch na VŠPJ. V podstatě mohli volit varianty od velký až žádný. Každý typ odpovědi se ohodnotili známkou, jako ve škole a spočítali průměrnou známku pro jednotlivé předměty. Vycházeli jsme z následující klasifikace:

Slovní hodnocení	velký	částečný	malý	zanedbatelný	žádný	nedovedu posoudit
Známka	1	2	3	4	5	nehodnotí se

Na obrázku 14 jsou uvedeny průměrné známky pro jednotlivé skupiny předmětů a jsou seřazeny podle hodnot průměrných známek, které jim dali pracovníci z praxe. Vedle

toho jsou vždy uvedeny průměrné známky získané od dotazníkového šetření studentů. Pracovníci v cestovním ruchu dali nejnižší známku praxi a cizím jazykům. Studenti si nejvíce cenní výuky jazyků. V další skupině jsou odborné předměty zaměřené přímo na praxi v cestovním ruchu (provoz cestovních kanceláří, geografie ČR, hotelnictví, marketing a management a kulturní dědictví. Do další skupiny lze zařadit předměty, které jsou obecnější, ale jejich znalost lze v cestovním ruchu reálně uplatnit (právo, ekonomie, psychologie, informatika, účetnictví a evropská ekonomická integrace). Nejhorší známku dostali předměty matematika a statistika. Ty považují studenti i lidé z praxe v podstatě za zbytečné.

Pracovníků z praxe jsme se ptali, které znalosti u absolventů oboru cestovní ruch nejvíce oceňují. Protože šlo o otevřenou otázku a respondent mohl odpovědět maximálně tři odpovědi, bylo nutno z jednotlivých odpovědí vytvořit obecnější kategorie. Celkem bylo vyhodnoceno 250 odpovědí, které poskytlo 181 respondentů. Vyhodnocení je na obrázku 15. Lidé z praxe oceňují na absolventech nejčastěji znalost jazyků (téměř 30 % odpovědí), dále jsou to znalosti z historie a geografie (21 %). Dále jsou to odborné znalosti (management, marketing, účetnictví, odborné předměty ČR, právo, průvodcovská činnost – 16 %). Kolem 10 % odpovědí pak oceňuje buď komunikační dovednosti anebo práci na počítači.

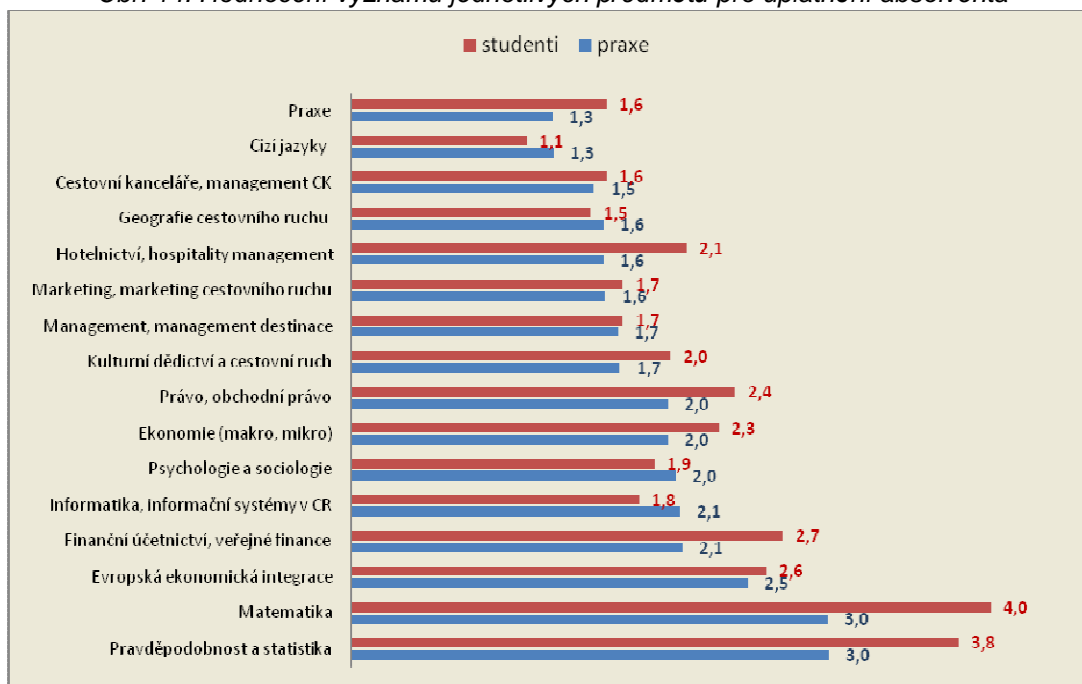
V rámci dotazníkového šetření byla studentům i pracovníkům z praxe položena analogická otázka týkající se připravovaných specializací oboru CR na VŠPJ. Pracovníkům v cestovním ruchu jsme položili otázku, jak hodnotí uplatnitelnost jednotlivých specializací v praxi. Studentů jsme se ptali, o které specializaci by měli zájem. Hodnocení u obou skupin jsme provedli dvojím způsobem. Jednak jsme stanovili „průměrnou známku“, když jednotlivé odpovědi byly hodnoceny následovně (v tabulkách průměrné hodnocení – známka):

Slovní hodnocení	určitě ano	spíše ano	nevím	spíše ne	určitě ne
Známka	1	2	3	4	5

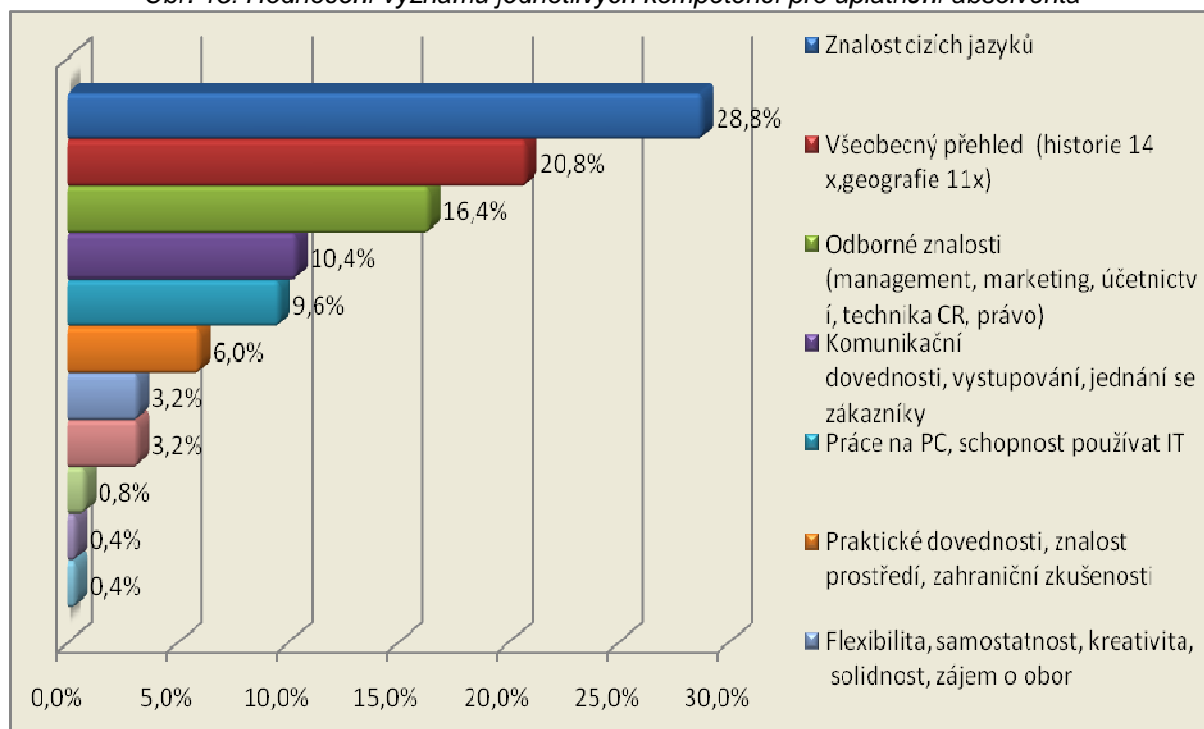
Druhý způsob hodnocení byl vypočten jako poměr odpovědí (v tabulkách průměrné hodnocení – poměr)

$$(\text{určitě ano} + \text{spíše ano}) / (\text{spíše ne} + \text{určitě ne})$$

Obr. 14: Hodnocení významu jednotlivých předmětů pro uplatnění absolventa



Obr. 15: Hodnocení významu jednotlivých kompetencí pro uplatnění absolventa



Tabulka 2: Hodnocení jednotlivých specializací oboru CR pracovníky z praxe

Specializace	Průměrné hodnocení - známka	Průměrné hodnocení - poměr	Pořadí u studentů
1. Podnikání v cestovním ruchu – prohloubení znalostí o provozu cestovních kanceláří a ubytovacích zařízeních	1,6	17,4	1
2. Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR – agroturistika, ekoagroturistika, venkovský CR, interkulturní dialog v CR	1,9	17,4	4
3. Řízení cestovního ruchu – projektové řízení v CR, problémy globalizace a integrace v CR, regionální management	1,9	12,6	5
4. Lázeňství a wellness pobyty – základy zdravotní péče a lázeňství, zdravý životní styl, řízení lázeňského a wellness provozu	1,9	9,2	3
5. Management volného času – problematika animace, rekreologie, sport a cestovní ruch	2,0	15,6	2
6. Veřejná správa v CR a kulturní CR – úloha veřejné správy v CR, provoz kulturních zařízení, provoz památkových objektů	2,0	7,7	6
7. Informační systémy v CR – mezioborové studium CR, méně ekonomických předmětů a více předmětů z informatiky	2,2	8,1	7

Tabulka 3: Zájem studentů o specializace oboru cestovní ruch

Specializace	Průměrné hodnocení - známka	Průměrné hodnocení - poměr	Pořadí u respondentů z praxe
1. Podnikání v cestovním ruchu – prohloubení znalostí o provozu cestovních kanceláří a ubytovacích zařízeních	1,9	8,1	1
2. Management volného času – problematika animace, rekreologie, sport a cestovní ruch	2,2	4,3	5
3. Lázeňství a wellness pobyty – základy zdravotní péče a lázeňství, zdravý životní styl, řízení lázeňského a wellness provozu	2,3	3,6	4
4. Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR – agroturistika, ekoagroturistika, venkovský CR, interkulturní dialog v CR	2,4	2,3	2
5. Řízení cestovního ruchu – projektové řízení v CR, problémy globalizace a integrace v CR, regionální management	2,5	2,0	3
6. Veřejná správa v CR a kulturní CR – úloha veřejné správy v CR, provoz kulturních zařízení, provoz památkových objektů	2,5	2,2	6
7. Informační systémy v CR – mezioborové studium CR, méně ekonomických předmětů a více předmětů z informatiky	3,2	0,7	7

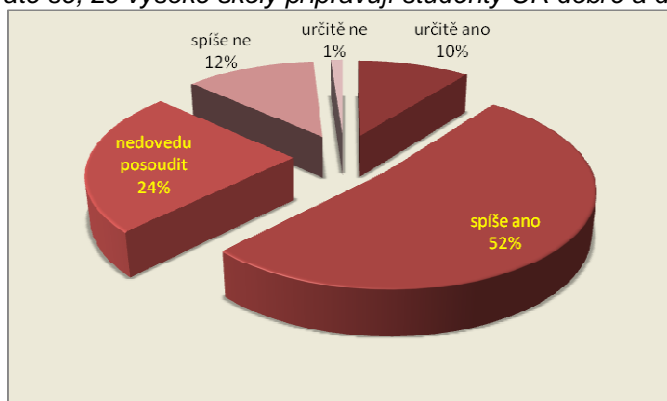
Vidíme, že pracovníci z praxe a studenti se shodli jen na specializaci „Podnikání v cestovním ruchu“, kterou umístili na první místo a na specializaci „Informační systémy v CR“, kterou zařadili na poslední sedmé místo. Vezmeme-li součet obou pořadí, pak význam zavedení jednotlivých specializací z pohledu obou skupin je následující:

1.	Podnikání v cestovním ruchu
2.	Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR
3. až 4.	Management volného času
3. až 4.	Wellness a Spa management
5.	Řízení cestovního ruchu
6.	Veřejná správa v CR a kulturní CR
7.	Informační systémy v CR

4.4. Specifické otázky pro pracovníky z praxe

Na dalším obrázku 13 jsou odpovědi lidí z praxe na otázku: „Domníváte se, že vysoké školy připravují studenty cestovního ruchu dobře a dostatečně?“ Dvě třetiny si myslí, že ano a jen 1 % odpovědělo, že určitě ne. Je to potěšující zpráva, když od představitelů profesních sdružení slyšíme zcela opačný názor. Z tabulky 5 plyne, že absolventům oboru cestovní ruch chybí hlubší znalost odborných předmětů, dále všeobecné znalosti (dějepis, zeměpis - 17 %), dále jim chybí znalosti z historie a zeměpisu.

Obr. 13: Domníváte se, že vysoké školy připravují studenty CR dobře a dostatečně



Tabulka 4: Jaké znalosti absolventům především chybí?

Znalosti	Počet odpovědí
Hlubší znalost odborných předmětů (management, právo, problémy v CR, účetnictví, hotelový provoz)	21%
Všeobecné znalosti (konkrétně jmenován zeměpis 15x a historie 11x)	17%
Poznatky z praxe	14%
Společenské vystupování, komunikace se zákazníkem, schopnost vést obchodní jednání	13%
Znalost a schopnost používat cizí jazyky	13%
Schopnost aplikovat naučené poznatky v praxi, zájem o nové trendy, ochota učit se novým věcem	7%
Samostatnost, flexibilita, aktivita, zájem o problém	7%
Inform. technologie, práce na PC, použití rezervačních systémů	4%
Propojení informací z různých předmětů – souvislosti	1%
Ostatní	2%

Podnikatelé a pracovníci v cestovním ruchu byli vyzváni, aby doporučili nějakou jinou specializaci při studiu oboru cestovní ruch. Na tuto otázku odpovědělo jen 37 % respondentů. V některých případech šlo o specializace, které jsou již zahrnuty do tohoto projektu anebo jsou součástí akreditovaného oboru na VŠPJ. Nových návrhů pak představuje pouze 19 % respondentů a ve většině případů nejde o specializaci, ale jen o jednotlivé předměty. Nejčastěji šlo o marketing a management ubytovacích zařízení (24 odpovědí). Tato „specializace“ je však také součástí akreditovaného oboru cestovní ruch na VŠPJ a navíc je to jeden ze tří předmětů státní závěrečné zkoušky oboru cestovní ruch. Z jednotlivých předmětů je možné ještě uvést předměty: psychologie, společenské vystupování, komunikace, etika podnikání.

V závěru byli respondenti z praxe požádáni o vlastní komentář k tomuto dotazníkovému šetření. Této možnosti využilo pouze 30 respondentů. Uvádíme jen ty komentáře, které se opakují více než jedenkrát.

- Vyučující musí mít praxi a celoživotně se vzdělávat (6)
- Více praxí pro studenty, důraz na praktickou stránku ve všech předmětech (4)
- Velmi dobrá odborná příprava studentů, ale neumějí jednat s klienty. Studentům chybí umění asertivity, špatné chování. Tyto schopnosti by měly být testovány u přijímacích zkoušek (5)
- Více jazyků, IT, základy asertivity a psychohygieny (3)
- Absolvent = dobrý průvodce, schopný vytvořit vlastní zájezd (2)

4.5. Specifické otázky pro studenty

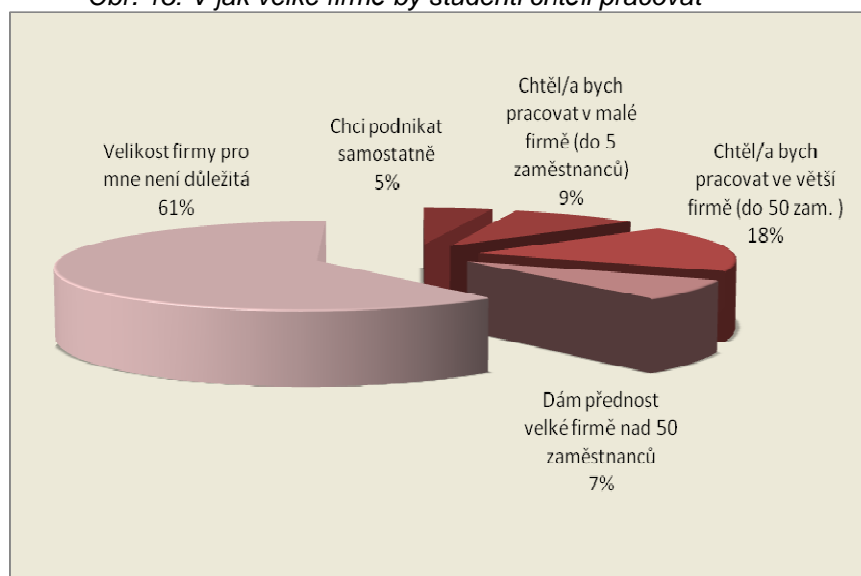
Studentům byla položena otázka „Bez ohledu na to, zda ukončíte bakalářské studium anebo budete pokračovat, jaké máte představy o svém budoucím zaměstnání?“ Nejčastěji mají zájem pracovat v oboru, který vystudovali, ale není to pro ně rozhodující kritérium při hledání zaměstnání. Dále chtějí uplatnit především své jazykové znalosti. Jen 12 % studentů je rozhodnuto pracovat v cestovním ruchu.

Obr. 14: Představy studentů o budoucím zaměstnání



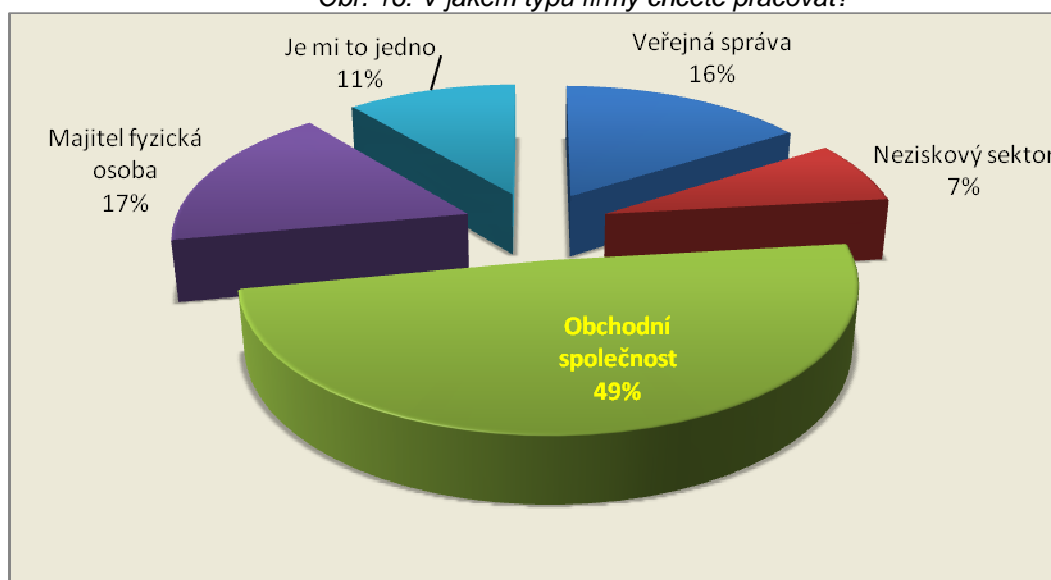
V jak velké firmě byste chtěl pracovat po skončení studia. Odpovědi jsou uvedeny na obrázku 15. Pro většinu studentů není velikost firmy rozhodující (61 %). Samostatně nebo ve velmi malé firmě chce pracovat jen sedmína absolventů.

Obr. 15: V jak velké firmě by studenti chtěli pracovat



Další otázka se týkala typu organizace, ve které by absolvent nejraději pracoval. Z obrázku 16 je patrné, že polovina studentů by nejraději začala pracovat v obchodní společnosti. Sedmnáct procent by dalo přednost firmě, kde je vlastníkem fyzická osoba a do veřejné správy by rádo zamířilo 16 % studentů.

Obr. 16: V jakém typu firmy chcete pracovat?



Další dvě otázky se týkaly hodnocení obsahu a kvality výuky cestovního ruchu na VŠPJ. Studenti podobně jako lidé z praxe oceňují výuku jazyků a možnost studovat až 3 jazyky, dále oceňují formy a rozsah praxe v průběhu studia a s tím souvisí možnost cestovat do zahraničí. Dále je to vstřícný přístup učitelů, pestrá nabídka volitelných předmětů a vysoká kvalita výuky odborných předmětů.

Tabulka 5: Ocenění předností studia cestovního ruchu na VŠPJ studenty

Kategorie odpovědí	podíl odpovědí
Výuka jazyků a velký výběr, možnost studovat 3 jazyky	21%
Povinná praxe – celkově, semestrální, možnost v zahraničí	14%
Možnost cestovat, zvláště zahraniční, široká nabídka	12%
Přístup vyučujících – vstřícný, přátelský	12%
Pestrý výběr volitelných předmětů	7%
Vysoká kvalita výuky oborových předmětů CR	7%
Sporty, nabídka kurzů	5%
Možnost tvorby vlastního rozvrhu	4%
Vhodná skladba předmětů zaměřených na CR	3%
Blízkost bydliště	3%
Domácí atmosféra, menší škola, jediná budova	3%
Není povinná matematika	3%
Možnost studia v zahraničí, ERASMUS	2%
Odborné znalosti a profesionalita vyučujících	2%
Ekonomické předměty – stručné, přehledné	1%
Ostatní	3%

Tabulka 6: Co studentům při studiu na VŠPJ nevyhovuje

Kategorie odpovědí	podíl odpovědí
Jazyky – málo hodin výuky (50x), nízká úroveň výuky (26x)	34%
Příliš podrobná výuka obecných ekonomických předmětů, účetnictví, pravděpodobnosti a statistiky	21%
Neprofesionalita některých vyučujících, nevhodný styl výuky a přístup ke studentům	18%
Časté změny v organizaci v průběhu studia, špatná informovanost, chaos	11%
Vybavení školy – málo laviček, počítačů, soc. zařízení, malý bufet, knihovna, nedostatek učeben (početné skupiny ve cvičeních), nízká kapacita kolejí	8%
Nemožnost návazného magisterského studia na VŠPJ	5%
Semestrální praxe zbytečně prodlužuje studium	5%
Již ukončený systém bakalářských zkoušek	4%
Málo hodin odborných předmětů cestovního ruchu	4%
Povinné kurzy	4%
Potíže s IS, neochota správců IS a sítě	3%
Zájezdy a kurzy ve zkuškovém období	3%
Letní zkuškové období končí pozdě (kryje se se začátkem praxí)	2%
Tvorba rozvrhu	2%
Příliš rozsáhlé seminární práce z praxí	2%
Neochota některých pracovníků (studijní oddělení)	2%
Dopravní dostupnost	1%
Ostatní	3%

5. Benchmarking výuky cestovního ruchu na vysokých školách v ČR i zahraničí

5.1. Úvod

Zjišťování úrovně výuky cestovního ruchu na VŠPJ probíhá několika metodami. Jednou z nich je benchmarking, což je metoda zkoumající přednosti i slabiny vlastní školy, snaha o jejich případnou kvantifikaci, zjištění slabín a předností ostatních škol a převzetí jejich dobrých zkušeností. Náprava nedostatků a převzetí dobrých zkušeností by mělo podstatně zlepšit postavení školy a úspěšnost absolventů na trhu práce i v dalším studiu. Vzhledem k obtížnému získávání relevantních údajů jsme vycházeli v této části z porovnání informací jednotlivých škol, především studijních plánů, které jsou většinou volně dostupné na webových stránkách.

Správně sestavený studijní plán považujeme za nutný, samozřejmě nikoliv postačující předpoklad úspěchu. Při sestavování studijních plánů a zavádění specializací není možno vycházet pouze z představ členů katedry. Dokonce ani požadavky představitelů praxe cestovního ruchu nemusí být signifikantní, neboť často vidí jen problematiku svého podniku a chybí jim dostatečně fundovaný pohled na problematiku turismu v celé šíři. (Poznámka: Slova turismus a cestovní ruch považujeme za synonyma).

5.2. Průzkum postojů Evropanů k turismu

Galupův ústav provedl rozsáhlý výzkum názorů občanů Evropy k cestovnímu ruchu a jeho výsledky byl publikovány v březnu 2009 „Survey on the attitudes of Europeans

towards tourism Conducted by The Gallup Organization“Průzkumu se zúčastnilo více než 27 000 respondentů ze všech 27 členských států Evropské unie. Počty dotázaných nebyly ve všech státech stejné, ale podle lidnatosti státu se pohybovaly mezi 500 až 2 000 účastníky). viz:(http://ec.europa.eu/enterprise/tourism/docs/studies/eurobarometer/flash_eurobarometer_analytical_report_20090320_en.pdf).

Z tohoto průzkumu plynou následující závěry:

- Dvě třetiny občanů EU podniklo alespoň jednu soukromou cestu s přenocováním a 58 % si vzalo dovolenou (za dovolenou je považován soukromý pobyt s nejméně čtyřmi za sebou jdoucími noclehy).
- Nejoblíbenější destinace v roce 2008 byly Španělsko, Itálie, Francie a Řecko a tyto země dominují v plánech pro rok 2009. (Pro Čechy bylo nejoblíbenější destinací Chorvatsko a zřejmě jí zůstane i v roce 2009).
- Kolik lidí pojedje na dovolenou v roce 2009, nebylo v době průzkumu (a není doposud) jasné.
- Z každých deseti lidí, kteří cestovali v roce 2008, plánovali v době průzkumu čtyři cestu též v roce 2009. Kolik jich opravdu pojedje, není jasné a jejich rozhodnutí může být kritické pro průmysl cestovního ruchu. Do „zranitelné“ skupiny patří především Holanďané, Italové, Španělé, Francouzi, Němci a Britové.
- V roce 2009 se zřejmě zvýší počet turistů, kteří stráví dovolenou ve vlastní zemi, poklesne počet výjezdů do ostatních zemí EU a asi se také mírně zvýší návštěvnost nečlenských zemí EU (důsledek výhodného kurzu €).
- V průzkumu bylo dále zkoumáno, jak jsou cestovní plány ovlivňovány finanční situací. Většina respondentů, kteří nejeli na dovolenou, jako důvod uvedla nedostatek peněz. Čtyři z deseti Evropanů uvádějí, že mají dostačené finanční prostředky na dovolenou, stejný počet uvádí, že na dovolenou musí šetřit. Asi 11% uvádí, že má vážné finanční problémy, které mohou ovlivnit jejich dovolenou. Pouze v 6 státech (Finsko, Nizozemsko, Švédsko, Lucembursko, Dánsko a Rakousko) většina obyvatel uvádí, že má dostatek peněz na dovolenou.
- Respondenti, kteří plánovali delší dovolenou nebo kombinaci dovolené a kratší cesty většinou nemají problémy s financováním. Pokud turisté plánovali letní a zimní dovolenou, vzdají se zimní dovolené, pokud budou mít nedostatek financí. Asi 25 % by šetřilo přesunem dovolené mimo hlavní sezonu (v současnosti jezdila polovina obyvatel EU na dovolenou v červenci a v srpnu), dalších 20 % by ušetřilo strávením dovolené blíže bydliště, asi 12% chce snížit náklady využitím nabídky last minute, 15% je ochotno šetřit na ubytování a 8% zvolí levnější druh dopravy. Velká část dotázaných uvedla, že bude šetřit na nákupu a wellness službách.
- U téměř poloviny je hlavním důvodem dovolené rekreace, u 20 % rekreace na mořské pláži a pouze 17% chce při dovolené poznávat města a kulturní památky. Průměrný turista dává přednost kvalitě před nízkou cenou. Důležitá je bezpečnost destinace. Cena dovolené hrála významnější roli především v zemích EU s nejnižším počtem lidí jezdících na dovolenou. Jsou to především Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Lotyšsko a Litva. Většina Evropanů (54%) chce strávit dovolenou v tradičních turistických cílech, počet turistů, kteří volí neobvyklé cíle, je asi poloviční (28%). Vidíme, že slavný výrok Sama Ewinga " The average tourist wants to go to places where there are no tourists." již neplatí. (http://de.wikiquote.org/wiki/Sam_Ewing).
- Většina (56%) turistů si zařizuje dovolenou sama, 16% si zajišťovalo ubytování nebo dopravu pomocí cestovní kanceláře a 20% se rozhodlo pro zájezd (package tour) koupený u cestovní kanceláře nebo on line. Turisté, kteří trávili dovolenou ve vlastní zemi, si ji většinou (72%) zařizovali sami. Většinou preferují neoficiální informace o prázdninových destinacích. Tři nejžádanější zdroje byly nezávislé na průmyslu

cestovního ruchu. Jsou to ústní informace, 57% používá jako zdroj informací sociální sítě a skoro jedna třetina se při výběru destinace spoléhá na vlastní zkušenosti. V destinacích, které si vybrali na základě vlastních zkušeností nebo zkušeností přátel, byli nejméně nakloněni cestovním agenturám a naopak. Nejvýznamnějším zdrojem informací o destinaci se stává internet, který poskytne komerční informace i různá doporučení. Používají ho především ti, kteří volí neobvyklé destinace. Méně využívané jsou noviny, televize a rozhlas.

- Není možné se zabývat celým průzkumem, který má 128 stran naplněných zajímavými informacemi. Tyto informace by měl využít především průmysl cestovního ruchu a v návaznosti na něm i všechny střední a vysoké školy, které vyučují cestovní ruch.

Pro tvorbu studijního plánu jsou důležité tyto informace:

- Turisté si stále ve větší míře zařizují dovolenou sami. Klesá význam cestovních kanceláří pořádajících zájezdy do prázdninových destinací.
- Klesá význam cestovních agentur, turisté si koupí služby na internetu buď přímo u jejich poskytovatelů, nebo v cestovních kancelářích. Vzhledem k internetovým nákupům ztrácí na významu klasická cestovní smlouva.
- Ubývá poznávacích autobusových zájezdů, a tím klesá význam vedoucích zájezdů (tour manager, v české terminologii průvodce).
- Klesá význam místních průvodců (tourist guide, v české terminologii průvodce). Již pro více než 50 nejvýznamnějších evropských zemí existuje audioprůvodce, kterého lze zdarma nebo za mírný poplatek (maximálně 10 €) stáhnout z internetu do mp3 přehrávače (iPhone, iPod). Tyto průvodce (iAudioguides) mají vysokou odbornou úroveň a bohatě splňují nároky běžných turistů (<http://www.iaudioguide.com/>)
- Perspektivně asi bude nutné změnit povinně volitelný předmět Metodika práce průvodce 1. a 2. na jednosemestrový volitelný předmět Průvodce cestovního ruchu a provoz cestovní agentury (takto se nyní jmenuje příslušná živnost v živnostenském zákoně).
- Zvyšuje se podíl leteckých zájezdů. Je třeba upravit týdenní praxi po 2. a 4. semestru tak, aby alespoň polovina zájezdů byla letecky.
- Vzhledem k přesunu turistů na domácí destinace vzrůstá význam předmětu destinační management, geografie ČR, historie ČR (oba poslední předměty též v angličtině).
- Předmět Dějiny umění je třeba pojmout daleko obecněji jako Dějiny kultury.
- Jazyky vyučovat pouze na odborné úrovni, klást důraz na odbornou terminologii používanou v praxi ČR.
- Pro bakalářské studium nezavádět povinnou matematiku, zavést ji až pro případné magisterské studium.
- Trh cestovního ruchu bude stále více globalizovaný a elektronicky propojený. Vzrůstá význam internetu pro cestovní ruch, je třeba zavést další volitelné předměty, např. Tvorba webových stránek.
- Ve světle v průzkumu zjištěných skutečností se jeví jako velmi dobré, že v rámci projektu „Komplexní inovace oboru cestovní ruch na VŠPJ“ bude realizováno 6 specializací a jedno mezioborové studium, které budou spočívat ve výběru vždy jedné dvojice předmětů (u mezioborového více předmětů).
- Ve specializaci Podnikání v cestovním ruchu bude třeba posílit znalosti o ubytovacích zařízeních a též zařadit studium stravovacích zařízení.
- Zvážit, zda specializaci Řízení cestovního ruchu nezavést až jako magisterské studium, posílit odborné geografické a historické předměty a zabývat se managementem kulturních památek.

- Vzhledem k tomu, že většina turistů si chce o dovolené odpočinout, jsou jistě vhodné specializace Management volného času a Wellness a Spa management. Citelný je odklon zájmu od fitness k wellness centru.
- Mezioborové studium Informační systémy v CR je rovněž vydatně zdůvodněno výsledky průzkumu Gallupova ústavu.
- Ve specializaci Veřejná správa v CR a kulturní cestovní ruch bude nutno nově pojmout předmět Dějiny umění. V současnosti jsou to spíše dějiny umění pro potřeby průvodců cestovního ruchu. Absolventi nové specializace budou potřebovat znát dějiny kultury a současnou kulturu v plné šíři slova kultura.

5.3. Některé závěry vyplývající ze současných obecných trendů v turistice z požadavků na vzdělávání stanovených Evropskou unií

a) EU požaduje na vysokých školách, aby věnovaly zvýšenou pozornost správnému fungování znalostního trojúhelníku ve formě interakce mezi vzděláváním, výzkumem a inovacemi. V České republice v současnosti neexistuje škola, která by se zabývala výchovou středoškolských učitelů cestovního ruchu, ani časopis, který by se věnoval didaktickým otázkám výuky cestovního ruchu, neexistuje didaktika cestovního ruchu jako vědní disciplína. Proto katedra CR iniciovala vznik Asociace škol vyučujících cestovní ruch (středních a vysokých). Problematice výuky CR se částečně věnuje časopis COT, ale vzhledem k tomu, že je určen profesionálům v cestovním ruchu, je jeho hlavní zaměření jiné. Proto součástí projektu je i vydávání elektronického časopisu, který by měl vyučujícím poskytovat aktuální informace z jednotlivých oborů. Mělo by se jednat o časopis, který by systematicky sledoval novinky v cestovním ruchu a informoval o nich učitele. Dále by měl zveřejňovat informace převzaté ze zahraničních pedagogicky zaměřených časopisů CR, diskusní příspěvky učitelů, nabídky literatury, map a učebních pomůcek. V perspektivě 5 až 7 let by bylo možno uvažovat ve spolupráci s dalšími vysokými školami o vybudování ústavu pro výzkum cestovního ruchu, který by spolupracoval s obdobnými ústavami, které již existují v zahraničí a s Evropským inovačním a technologickým institutem, založeným EU. Činnost tohoto ústavu by byla financována z projektů a ze vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu.

b) Má-li škola dosahovat vynikajících výsledků, je třeba věnovat značnou péči otázce dalšího vzdělávání učitelů v cestovním ruchu. Celoživotní vzdělávání by mělo být soustavným procesem spojeným s každodenní spoluprací s hospodářskou praxí. Jednou z metod spolupráce je zapojení odborníků z praxe do výuky. Vzhledem k značné převaze žen na oboru CR bude nutno studovat nejen genderové rozdíly mezi školním prospěchem mužů a žen, ale rozdíly z hlediska uplatnění v praxi.

c) Další oblastí, kterou se při inovaci studia na VŠP Jihlava musíme zabývat je informační technologie a digitální kompetence v oblasti cestovního ruchu. Informační a komunikační technologie (ICT) mají velký dopad na všechny oblasti dopravy, cestování, ubytování i zábavy. Role internetu ve všech oblastech turismu prudce vzrůstá. Podle Evropské komise EU skládá se digitální gramotnost ze schopnosti využívat digitální prostředky a informační a komunikační technologie, chápat a kriticky hodnotit různé aspekty digitálních prostředků a jejich obsah a efektivně komunikovat v různém kontextu. V rámci inovace to neznamená pouze zavádění odpovídajících předmětů do studijního plánu (reservační systémy, GIS, tvorba webových stránek), ale zařazení problematiky do všech vzdělávacích předmětů, což je podmíněno zvýšením digitálních kompetencí všech učitelů katedry.

d) Výuka cestovního ruchu na VŠP Jihlava musí reagovat nejen na současné trendy v turistice, ale i na současné trendy ve vzdělávání. Pokud je v Evropské unii zdůrazňována výuka „Learning by leaving“ (Učení vandrováním), pak to plně platí i pro naši školu. K tomuto

účelu bude nutné připravit k akreditaci studijní obor CR též v angličtině, což jistě bude velmi náročné především na zajištění kvalitních učitelů. Vzorem nám opět mohou být rakouské vysoké školy. Absolventi jejich anglicky vyučovaných bakalářských oborů se velmi dobře uplatňují v šesti a sedmihvězdičkových hotelech v Saudské Arábii a dalších zemích.

e) K správnému řešení problémů, které cestovní ruch nastoluje, je nutná především kreativita metod řešení. Žádoucí je úzký vztah věd o hospodářství k vědám o oblastech chování a sociálních vědám, tedy spojení odborné know-how s všeobecným vzděláním, čímž se vytváří praxi vyžadované vědomosti a schopnosti jednání.

f) Bude nutno řešit otázku kompetencí učitelů katedry cestovního ruchu a usilovat o získání odborníků z praxe alespoň jako externích učitelů. Znovu se zabývat otázkou jaké kompetence mají mít absolventi bakalářského studia oboru cestovní ruch.

5.4. Analýza studijních plánů

5.4.1. Vysoké školy v České republice

Byla vytvořena databáze českých vysokých škol s bakalářskými studijními obory v oblasti cestovního ruchu a příbuzných oborech (rekreologie), která obsahuje celkem 20 škol (veřejných i soukromých). Tato databáze byla následně porovnána s databází vytvořenou v roce 2008 na VŠE (Indrová 2009). Databáze VŠE je užší a obsahuje jednu školu, které byla odebrána akreditace k výuce (po vytvoření databáze).

Tabulka 7: Přehled oborů CR na vysokých školách v ČR

Název školy a studijní obor	Odkaz na internetu
Vysoká škola ekonomická Praha, Fakulta mezinárodních vztahů, studijní obor Cestovní ruch a regionální rozvoj	http://fmv.vse.cz/
Univerzita Hradec Králové, Fakulta informatiky a managementu, studijní obor Management cestovního ruchu	http://www.uhk.cz/fim/obory/66
Masarykova univerzita Brno, Ekonomicko-správní fakulta, studijní obor Regionální rozvoj a správa, směr Regionální rozvoj a cestovní ruch	http://www.econ.muni.cz/studijni-katalog/prezencni-bakalarske/regionalni-rozvoj-a-cestovni-ruch/
Mendlova zemědělská a lesnická univerzita Brno, Provozně ekonomická fakulta, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Cestovní ruch	http://www.pefka.mendelu.cz/files/program_B0910_final.pdf
Jihočeská univerzita České Budějovice, Ekonomická fakulta, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Obchodní podnikání	http://stag-web.jcu.cz/apps/stag/vsp/vsp.php?printername=win4a647a7b7004f&co=vizualizace&ukol=stobor&oboridno=1164&stplidno=&y=0&stud_id=&etapa=&poc_etap=0&stpridno=657&offline
Západočeská univerzita Plzeň, Ekonomická fakulta, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Management obchodních činností, studijní zaměření Cestovní ruch, hotelnictví a lázeňství	http://www.fek.zcu.cz/static/studijni_programy.php#prezencidra
Slezská univerzita Opava, Fakulta filozoficko-přírodovědecká, Studijní program Gastronomie, hotelnictví a turismus, Studijní obor Lázeňství a turismus	http://www.fpf.slu.cz/studium/plany-programy-obory/Stud_plany_2009.pdf
Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Ekonomika cestovního ruchu,	http://as1.wps.sso.vsb.cz/cz.vsb.edison.edu.study.prepare.web/StudyPlan.faces?studyPlanId=12373
Vysoká škola cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství Praha, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Management hotelů, gastronomických zařízení a lázeňství	http://www.vscrhl.cz/index.php?option=content&task=view&id=21&Itemid=53

Tabulka 7: Pokračování

Vysoká škola hotelová v Praze, s.r.o. Praha 8, Studijní obor: Hotelnictví Studijní obor: Management destinace cestovního ruchu Studijní obor: Marketingové komunikace ve službách Studijní obor: Management volného času Studijní obor: Management dopravních služeb	http://www.vsh.cz/cz/bakalarske-studium-nav33/
Vysoká škola obchodní Praha, studijní program Management cestovního ruchu, studijní obory Cestovní ruch, studijní obor Informatika v cestovním ruchu, studijní obor Služby letecké dopravy v CR	http://www.vso-praha.eu/search.php?rsvelikost=sab&rstext=all-phpRS-all&rstema=30
Vysoká škola obchodní a hotelová Brno studijní obor Management hotelnictví, studijní obor Management cestovního ruchu	http://www.hotskolabrn.cz/indexVS.htm
Univerzita Tomáše Bati Zlín, Fakulta technologická, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Logistika a management	http://studia.edumenu.cz/d-26763/technologie-a-rizeni-v-gastronomii-bakalarske-studium-zlin
Univerzita Palackého Olomouc, Fakulta tělesné výchovy a sportu, studijní program Tělesná výchova a sport, studijní obor rekreologie – Management volného času a rekreace – Pedagogika volného času	http://www.upol.cz/skupiny/uchazeci/studijni-obory/?user_vlkupobory_pi1[showUId]=493&cHash=82e93b272c
Masarykova univerzita Brno Fakulta sportovních studií, obor Tělesná výchova a sport , program FSpS, B-TV, směr Management cestovního ruchu	http://www.muni.cz/fsps/study/programmes/ http://is.muni.cz/predmety/
Univerzita Karlova Praha Fakulta tělesné výchovy a sportu, studijní program: Tělesná výchova a sport studijní obor: Tělesná výchova a sport	http://www.ftvs.cuni.cz/programy.php
Vysoká škola logistiky Přerov, studijní obor Logistika cestovního ruchu,	http://www.vslg.cz/page/68074.logistika-cestovniho-ruchu/
Univerzita Jana Amose Komenského Praha, studijní obor Management cestovního ruchu	http://www.ujak.cz/index.php
Ostravská univerzita Ostrava, Pedagogická fakulta, studijní obor Rekreologie	http://pdf.osu.cz/ktv/index.php?kategorie=354
Vysoká škola polytechnická Jihlava, studijní program Ekonomika a management, studijní obor Cestovní ruch	www.vspj.cz

5.4.2. Vysoké školy v zahraničí

Ze zahraničních vysokých školy jsme se zabývali především školami v Rakousku a SRN, v menší míře ve Švýcarsku, Spojeném království, Španělsku a na Slovensku.

Spolková republika Německo

Cestovní ruch je možno studovat na univerzitách, odborných vysokých školách a akademiích. Rychle se zvyšuje počet soukromých vysokých Business Schools.

Z webové stránky

<http://www.fachhochschule.de/FH/Fachhochschule/FH/Wirtschaft/Tourismus.htm?order=&orderType> jsou dostupné podrobnější údaje k jednotlivým školám včetně studijních plánů.

Rakousko

Základní informace jsou dostupné z <http://www.tourismusausbildung.at/>. Univerzitní kurzy turismu v Rakousku:

- Hospitality and Tourism Management Semmering

- Tourismus- & Freizeitmanagement Innsbruck
- Universitätslehrgang Tourismuswirtschaft Wien
- Wellness & Spa Management Semmering
- Zertifikat in Tourismus- & Freizeitmanagement Innsbruck
- Universitätslehrgang für Schul- und Freizeitsportarten, Universität Wien, Wien
- Universitätslehrgang Sportjournalismus, Paris-Lodron-Universität Salzburg, Salzburg
- Universitätslehrgang Sportmanagement, Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, Fakultät für Wirtschaftswissenschaften und Informatik, Klagenfurt
- Universitätslehrgang Health and Fitness Master of Advanced Studies, Paris-Lodron-Universität Salzburg, Salzburg
- Universitätslehrgang Gesundheitstourismus, Sport- und Eventmanagement, Donau-Universität Krems, Krems
- Lehrgang eTourismus Management
- Lehrgänge für Tourismusmanagement
- Sport-, Kultur- & Veranstaltungsmanagement Kufstein

Studium turismu na vysokých odborných školách

Innovation & Management im Tourismus	FH-Bachelor/FH-Master	Berufsbegleitend	Salzburg	Tourismus	2001/02
Tourismus- & Freizeitwirtschaft	FH-Bachelor	Vollzeit	Tirol	Tourismus	
Tourismus-Management	FH-Bachelor	Vollzeit	Wien	Tourismus	2004/05

Pro VŠPJ je největším vzorem naše partnerská škola FH Wien <http://www.fh-wien.ac.at/tourism-management/>

Švýcarsko

Studiu turismu je ve Švýcarsku věnována velká pozornost. Studijní plány jsou velmi podobné rakouským a německým. Detailnější údaje jsou na <http://www.ausbildung-weiterbildung.ch/list.asp?b=H&catID=1653>

Jako příklad švýcarských škol byla podrobně studována, Lucerne University of Applied Sciences and Arts HTW Chur www.htwchur.ch. S touto školou byl navázán písemný kontakt a získány podrobné informace v tištěné podobě.

Slovensko

Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici <http://www.ef.umb.sk/>

Spojené království

University of Wolverhampton, Walsall Campus, Gorway Road, Walsall, WS1 3BD
<http://www.wlv.ac.u>

Španělsko

Je podrobně popsáno v JIRKOVSKÁ, L. Srovnání vzdělávání v oblasti cestovního ruchu ve Španělsku a v České republice. Bakalářská práce. Jihlava 2009

5.5. Závěry z benchmarkingu

Je samozřejmé, že studijní plány jednotlivých vysokých škol nejsou identické. Při hodnocení odlišností jsme posuzovali, zda tato odlišnost je dána poněkud odchylným zaměřením studijního plánu, místními podmínkami v cestovním ruchu nebo skutečně obsahuje předměty, které v našem studijním plánu chybí. Při hodnocení studijních plánů zahraničních vysokých škol je třeba rozlišovat, zda jde o outgoingovou zemi (např. SRN) nebo incomingovou zemi (Rakousko, země ve Středomoří, Švýcarsko). Pro naše účely se nejlépe hodí studijní plány rakouských a švýcarských škol.



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obecně je možno konstatovat, že studium cestovního ruchu na univerzitách je více teoretické (větší rozsah geografie, historie), na odborných vysokých školách (například rakouské Fachhochschulen) je daleko více zaměřeno na praxi. Tyto školy také daleko rychleji reagují na nové trendy cestovního ruchu.

Nejdelší tradici výuky cestovního ruchu v České republice má Vysoká škola ekonomická, fakulta mezinárodních vztahů. Cestovní ruch se zde vyučuje již přes 50 let. Studijní plán této školy je pro nás vzorem, ale v žádném případě jsme nevytvořili a ani nebudeme vytvářet jeho kopii. Důvodem je především jiné zaměření naší školy, která je školou především pro potřeby kraje Vysočina, ale její absolventi nacházejí uplatnění po celé republice i v zahraničí. Druhou odlišností je velké zázemí VŠE, což umožňuje nabídnout daleko pestřejší paletu volitelných předmětů. I když se obor studia na VŠE jmenuje CR a regionální rozvoj, ve studijním plánu chybí regionální geografie, destinační management a další regionální předměty. Kladem je, že jazyky se vyučují pouze na odborné úrovni. Nabídka oborově volitelných předmětů je opravdu bohatá, pro naši školu by bylo možno zavést předměty: management lidských zdrojů, franchising, trénink obchodního jednání, manažerská informatika, teorie a praxe řešení konfliktů, trestná činnost v ekonomice, kultura v mezinárodních vztazích, etnické konflikty.

Výzkumníci trendů a odborníci na volný čas položili tomuto tisíciletí provokativní otázku: "Stane se volný čas prací našich dětí?". Trend přibývajících volného času a mobility je nezlomen. Turistický průmysl se neustále rozšiřuje. Totéž platí pro management volného času, kultury, sportu a zdraví. Na škole bude nutno věnovat větší pozornost předmětům zabývajícím se využitím volného času a spolupráci se školami, které mají s touto výukou zkušenosti (např. Univerzita Hradec Králové). Ze studijního plánu této školy by pro nás mohly být zajímavé tyto předměty: aplikované informační technologie, geopsychologie, animace atraktivit, asertivita a psychohygiena, seminář mapové tvorby, kapitoly z kultury a literatury (anglicky) mluvících zemí, pohybová aktivita, obchodní a podnikatelská etika, realie anglicky mluvících zemí, komunikační metody v cestovním ruchu.

MZLU v Brně má poměrně stručný studijní plán (pouze 6 volitelných předmětů) Zajímavé se jeví předměty financování regionálního rozvoje a veletrhy a výstavy. Několik našich absolventů již pracuje v oblasti veletrhů a bylo by možno je získat k externí výuce. Na velmi dobré úrovni je výuka dějin kultury a toto pojetí by mohlo být vzorem i pro naši školu.

Na zahraničních vysokých školách je daleko větší pozornost věnována praxi. Většinou je požadována jednosemestrová praxe v zahraničí a doporučováno jedno až dvou semestrové studium v zahraničí. Tomuto pojetí se přibližujeme ze všech českých vysokých škol nejvíce, ale přesto i naše škola bude muset věnovat zvýšenou pozornost praxi. Pro zvýšení úrovně týdenních praxí na konci 2. a 4. semestru lze navrhnout, aby se do realizace praxí zapojit všechny členy katedry CR a profesionální průvodci z řad externích učitelů. Každý učitel by měl všestranně připravit nejméně 2 zájezdy a také je realizovat. Při realizaci zájezdů přísně dodržovat všechny předpisy (AETR, pojištění atd.) a etiku podnikání.

Za velký klad VŠPJ je možno označit existenci školní cestovní kanceláře. Je úspěšná po stránce ekonomické (roční zisk asi 300 000 Kč), ale hlavně po stránce pedagogické. Bez její existence by nebylo možno kvalitně zajistit týdenní praxi formou zájezdu, kterou absolvují studenti 2. a 4. semestru. Studenti si v praxi procvičí poznatky z předmětů cestovní ruch, geografie cestovního ruchu, metodika průvodcovské činnosti, dějiny umění, hotelnictví a dalších předmětů. Existenci obdobné cestovní kanceláře jsme nenalezli u žádné české vysoké školy. Původně existovala podobná instituce na Jihočeské univerzitě, katedře cestovního ruchu v Táboře, která však byla později zrušena.

Nutno věnovat větší pozornost výuce E-businessu v turismu. Nejprodávanejším produktem po knihách jsou služby cestovního ruchu. Správné využití E- businessu umožňuje



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

i malým závodům (cestovním kancelářím, hotelům) konkurovat velkým touroperátorům a hotelovým řetězcům.

Další otázkou, které bude nutno věnovat větší pozornost, je vybavení školy literaturou a odbornými časopisy. Škola má velmi dobré vybavení turistickými průvodci a odebírá v ČR a na Slovensku vycházející odborné časopisy. Kladem je rovněž, že většina učitelů zpracovala skripta pro své předměty a pracuje na studijních oporách pro kombinované studium. Nedostatečné je vybavení odbornou literaturou pro některé předměty. Je to způsobeno tím, že u nás vychází velmi málo odborných knih. Většina knih má dobrou odbornou úroveň, ale také vycházejí naprosté nesmysly (např. ILINA. Turistický trh a základy cestovních operátorů. Darnika, červen 2006, 89 stran). Bude proto nutno vyřešit otázku nákupu literatury v zahraničí a nakoupit základní literaturu v anglickém a německém jazyce. Škola by měla nakupovat odborné zahraniční časopisy. Součástí projektu je i překlad některé z německých nebo anglických učebnic turismu. Předpokládáme, že překlad bude doplněn o údaje z České republiky.

Velkou výhodou vysokých odborných škol v Rakousku je, že mohou přijímat odborníky z praxe a jmenovat je do funkcí profesorů (tzv. FH Professor). Naše škola by měla zvyšovat kvalifikaci pedagogů formou průběžného vzdělávání a spoluprací s praxí a umožnit odborníkům z praxe vyučovat na škole.

Další možnosti zkvalitnění výuky a propojení s praxí vidím ve spolupráci s absolventy školy. Někteří pracují na místech středního a vyššího managementu a mají zájem o spolupráci se školou.

Německé vysoké školy mají studijní plány, které jsou si vzájemně velmi podobné. Studované předměty lze rozdělit do tří skupin:

Všeobecné (Allgemeine Betriebswirtschaftslehre), které tvoří základ studia: matematika, statistika, integrovaný management služeb, účetnictví. Tyto předměty vyučují interní učitelé školy

Oborově specifické (Branchenspezifische). V těchto předmětech získávají studenti detailní znalosti o specifických problémech turismu. Patří sem předměty jako: struktura a organizace mezinárodního turismu a hotelů, geografie turismu, obchodní a kongresová turistika, právo v turismu, destinační management, projekty v turismu. Tyto předměty vyučují převážně externisté z praxe.

Předměty poskytující znalosti potřebné v (každém) zaměstnání (Kurse im Bereich Employability (allg. Beschäftigungsfähigkeit): práce s počítačem, EDV, angličtina, hospodářská angličtina, další cizí jazyk (italština, francouzština, španělština, čínština). Tyto předměty vyučují interní učitelé.

Mají-li naši absolventi být schopni konkurovat absolventům zahraničních vysokých škol, je potřebné, aby ovládali tři cizí jazyky. Po vzoru německých VŠ zapojit do výuky odborných předmětů odborníky z praxe.

Ze zahraničních vysokých škol je pro nás vzorem FH Wien, která má šestisemestrové, na praxi orientované bakalářské studium oboru management turismu. Studenti získávají obsáhlé znalosti ve všech oblastech turismu, které jsou neustále konfrontovány s požadavky praxe. Studenti podle své ho zájmu mohou konat praxi v jednotlivých službách CR, jako jsou cestovní kanceláře a agentury, ubytovací služby, stravovací služby, kongresová turistika atd. Pod vedením odborníků z praxe pracují na reálných projektech. Škola má širokou spolupráci s vysokými školami a nejrůznějšími podniky cestovního ruchu. Součástí studia je zahraniční praxe ve 4. semestru. Na škole pravidelně přednášejí významní profesori ze zahraničí. Absolventi mohou pokračovat v magisterském studiu.

Učitelův sbor je tvořen experty z praxe, učiteli z jiných VŠ a malým počtem interních učitelů, což zaručuje těsné spojení teorie s praxí a výuku reagující na nejnovější trendy v cestovním ruchu.



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní údaje o studiu na FH Wien: Délka- 6 semestrů, bakalářské studium, ročně 68 studentů, denní forma studia, náklady na studium - 363,36 € za semestr + poplatky, adresa WKO campus Wien, Währinger Gürtel 97, 1180, Wien, 4. semestr na některé partnerské VŠ pokud student prokáže odpovídající praktické znalosti (18 týdnů), výuka 5x týdně, celkem 20 – 25 hodin. Studijní plán http://www.fhwien.ac.at/fileadmin/daten/studienangebot/Studienplaene_08/TM_Studienplan_BA.pdf.

Vysoké školy v zahraničí, především ve Švýcarsku věnují velkou pozornost etice a etiketě podnikání. Proto jsou absolventi švýcarských vysokých škol velmi žádaní na místa ve středním a vyšším managementu v ČR po celém světě. Etickým otázkám bude nutno se věnovat ve všech předmětech na naší škole nejen v teoretické výuce, ale i v rámci praxe.

Ze studijního plánu HTW Chur, bakalářského studia CR:

Předměty jsou ohodnoceny 12 kredity (cizí jazyky, bakalářská práce, doprava, interkulturní kompetence, průmysl volného času, management sportu, management a marketing turismu), 4 kredity (např. právo 1, právo 2, plánování krajiny a architektury, destinační management a 2 kredity (makroekonomie, mikroekonomie, statistika, psychologie). Student získává tři druhy kompetencí: Fundamentals Competences, Management Competences a Methodology Competences.

Řada předmětů by patřila i do studijního plánu VŠPJ, např. doprava a logistika, chování zákazníků, media a public relations, interkulturní management, komunikace atd.

Nejdůležitější složkou vzdělání je získání kompetencí, které jsou potřebné v každém podnikání nebo zaměstnání. Jak uvádí (Pejhrimovsky 2009) jsou to zodpovědnost, obětavost a pohotovost, připravenost a ochota ke změnám, ochota k dialogu, orientace na zákazníka. Kompetence pro jednotlivé oblasti turismu (ubytovací služby, stravovací služby, cestovní kanceláře) byly stanoveny na základě rozsáhlého průzkumu organizovaného a financovaného magistrátem města Vídně.

Pro účely tohoto výzkumu byly kompetence definovány takto: Kompetencemi rozumíme dispozice (schopnosti, možnosti, pohotovosti) k samostatnému podnikání. Kompetence jsou širší pojem než kvalifikace. Kompetence zahrnují kvalifikace, vědomosti, schopnosti, dovednosti, hodnoty a normy). Při kompetencích nejde o speciální znalosti, ale o schopnost řešit problematické situace. Z toho vyplývá, že teprve kompetence spojují vědomosti, dovednosti, odbornosti, pravidla, hodnoty a normy a tak jsou osoby schopny jednání. Vědomosti, odbornosti a kompetence tvoří jednotu. Osobní kompetence znamenají schopnost reflexivního jednání, objektivního sebehodnocení, motivace k dalšímu vzdělávání a kreativního rozvoje nadání.

Zástupci všech oblastí cestovního ruchu se shodli na tom, že pro pracovníka jsou nejdůležitější tyto vlastnosti: odpovědnost, pracovní nasazení, otevřenost ke změnám, spolehlivost, schopnost dialogu a orientace na zákazníka.

Turismus a gastronomie kromě toho vyžadují: loajalitu, týmovou práci, schopnost zátěže. Hotelnictví a turismus dále vyžadují: jazykové vybavení, schopnost řešit problémové situace, selbsmanagement (cílevědomost, osobní rozvoj, organizační schopnost, odolnost vůči stresu). Hotelnictví a gastronomie vyžadují: důvěryhodnost, komunikativnost, týmovou práci.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo 23.6.2009 standard dílčí kvalifikace pro povolání průvodce cestovního ruchu 65-021-N. Tento standard podle zákona č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v praxi nahrazuje neplatnou vyhlášku MMR o zkouškách odborné způsobilosti průvodců cestovního ruchu. Standard vychází z výsledků projektu evaluace a metodiky vzdělávání průvodců, který v loňském roce zpracovala asociace průvodců. Celý text dílčí kvalifikace, záznam a protokol o zkoušce je na stránkách:



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<http://www.narodni-kvalifikace.cz/detailKvalifikacnihoStandardu.aspx?id=239&s=31>.

Zájemci o složení zkoušky a získání kvalifikace se mohou obrátit na jednoho z autorů této studie (RNDr. Ruxe, CSc. rux@vspj.cz), který jim sdělí bližší podrobnosti.

Tato informace bude zveřejněna na internetových stránkách VŠPJ. Z povolení VŠP Jihlava zajišťovat celoživotní vzdělání vyplývá i právo na tyto zkoušky.

Dostatečný zájem o studium CR na VŠP Jihlava umožňuje výběr kvalitních studentů. Je třeba věnovat pozornost snižování počtu studentů na oboru CR. V současné době máme největší počet studentů oboru CR na veřejné vysoké škole v České republice (k 1. 10. 2009 téměř 1000 studentů) a s velkou pravděpodobností i na světě. Na žádné vysoké škole v zahraničí nepřevyšuje počet přijímaných studentů do ročníku číslo 100. Na oboru CR je nedostatek profesorů a docentů, mladí absolventi doktorských studijních programů by měli usilovat o docentury. Nedostatek vyučujících s praxí v cestovním ruchu vyžaduje prohloubit spolupráci školy s organizacemi cestovního ruchu především s podniky CR na Vysočině a rovněž podporovat mezinárodní studijní programy.

5.6. Poznatky ze služební cesty do Finska v roce 2008

Autor této zprávy navštívil ve dnech 15. až 21. září 2008 Mikkeli Univerzity of Applied Science, Savonniemi Campus (Mikkelijská Polytechnická Univerzita, Kampus Savonlinna), kde měl možnost se seznámit s vysokoškolským programem vzdělávání v cestovním ruchu.

Zřizovatelem školy je svazek tří měst – Mikkeli, Pieksämäki a Savonlinna. Jde o jakousi příspěvkovou organizaci zřízenou tímto svazkem obcí. Města jsou od sebe vzdálena 60 až 100 km a jde o obce s počtem obyvatel mezi 20 až 30 tisíci obyvatel. Z jejich pohledu jde o veřejnou vysokou školu, která je primárně financována z rozpočtu ministerstva školství. Z iniciativy rektora probíhá v současné době transformace školy na obchodní společnost (zřejmě a.s.), která bude důsledně uplatňovat princip divizního rozdělení školy. Na financování školy to nebude mít vliv.

Školu tvoří pět samostatných kampusů, z toho tři jsou v Mikkeli a po jednom v dalších dvou městech. Škola má správní radu tvořenou zástupci třech uvedených měst, která jmenuje rektora. Rektor má jednoho prorektora. Zajímá mě, zda funkce rektora není „politická“ a byl jsem ubezpečen, že ne. Jde o špičkového manažera, který pracoval dlouhá léta u firmy Hewlett-Packard v zahraničí. Teď se rozhodl vrátit zpět domů. Podle vyjádření několika pracovníků je respektován a je hlavní iniciátor všech nových oborů i forem a organizace výuky. Škola byla asi šestkrát oceněna jako škola s nejlepšími zahraničními kontakty a spoluprací se zahraničními univerzitami.

V rámci každého kampusu jsou 1 až 4 oborové katedry. Každý učitel je na té katedře, kde má největší pracovní úvazek. Jiný typ kateder tu není. Každá katedra osobou svého vedoucího garantuje 3 až 4 studijní obory, které se mohou vzájemně velice lišit. Z našeho pohledu má vedoucí oborové katedry pravomoc děkana fakulty. V každém kampusu je studijní oddělení, oddělení výzkumu a vývoje, IT servis, knihovna a menza (v Mikkeli je pravděpodobně jen jedna menza). Převažují malé učebny pro asi 30 studentů. Všechny učebny jsou vybaveny počítačem pro učitele, dataprojektorem, DVD přehrávačem, televizí a tabulí. Technik IT servisu se opakovaně na výzvu učitele dostavil do učebny do 3 minut, pokud se objevily potíže.

V roce 2007 měla univerzita 4527 studentů, z toho 3254 studentů denního studia a 981 kombinovaného studia. V kampusu Savonlinna, kde jsem byl, jsou dvě katedry a přes 900 studentů. Z celkového počtu studuje magisterské studium 97 studentů. Specializovaného studia (viz dále) se účastnilo 195 studentů a na škole je 83 zahraničních studentů. Škola má 442 zaměstnanců, z toho 176 učitelů. Dalších 226 pracuje v obslužných útvarech anebo na projektech a ve výzkumu. 53 učitelů má vědeckou anebo vědecko-pedagogickou hodnost. Rozpočet pro rok 2008 je 346 milionů Euro a z toho 4 miliony Euro získala škola z projektů.

Jednotlivé kampusy a v nich oborové katedry mají značnou autonomii. O všech studijních záležitostech, jako je akreditace, rozvrhy, počet kreditů, rozsah výuky jednotlivých učitelů atd. rozhoduje vedoucí katedry. Jde o značně integrované katedry. V kampusu Savonlinna jsou dvě katedry (na 900 studentů).

Katedra designu, cestovního ruchu, ekonomiky a managementu. Vedoucí této katedry dlouhá léta pracovala v lesnickém výzkumu a výzkumu životního prostředí.

Katedra zdravotních studií (pediatrická sestra), fyzioterapie, řízení zdravotních a sociálních služeb.

Podle našich kritérií má vedoucí katedry v podstatě postavení děkana. Každá katedra garantuje několik studijních oborů v rámci studijních programů. Například katedra, na které jsem působil, garantuje tři studijní obory:

- Program kultura, obor designe (specializace na textil, dřevo, plasty, divadlo).
- Program cestovní ruch, pohostinství a domácí služby, obor cestovní ruch
- Program společenské vědy, obchod a administrativa, obor business management (řízení podnikové činnosti)

V rámci školy má každý kampus akreditovány vlastní studijní obory, které se mohou dokonce stejně jmenovat a každý má jinou skladbu předmětů. Jako příklad mohu uvést:

Business management v Savonlinně – nevyučuje vůbec matematiku a dokonce ani statistiku (když jsem pro tyto studenty na přednášce začal používat některá statistická data, upozornil mne vyučující, že jim to musím vysvětlit, protože oni tyto pojmy neznají).

Business management v Mikkeli má jeden matematický předmět „Business Mathematics“ za 5 kreditů.

Studium se skládá z následujících částí (první rok mají všichni studenti stejný program, od druhého ročníku si mohou volit):

Obecné studium pro všechny obory na polytechnice – 20 ECTS kreditů. Cílem je dát všem studentům základní polytechnické vzdělání. Tyto předměty mohou být buď součástí základního, nebo profesního studia, podle oborů. Jsou to tyto čtyři předměty: profesionální růst, mezinárodní kompetence, projektový management, dovednosti komunikace přes internet,

Základní studium – 70 ECTS kreditů. Cílem je seznámit studenty se společnými základy oboru, který studují a to po stránce teoretické i praktické, tak aby student po ukončení studia mohl ve svém oboru pracovat samostatně jako odborník, vývojový pracovník anebo samostatný podnikatel. Jako příklad uvedu předměty pro obor cestovní ruch: profesionální růst, dovednosti komunikace přes internet, švédština pro turisty, angličtina pro turisty, základy němčiny, pokročilá němčina, turistické podnikatelské prostředí, základy ruského jazyka, informatika (Office systém), základy podnikání, marketing a zákaznický servis, finština.

Povinné profesní studium – 70 kr. Mezinárodní kompetence, projektový management, švédská obchodní komunikace, anglická obchodní komunikace, ruský jazyk, německý jazyk, německý jazyk pro pokročilé, příroda a kultura, jako turistická atrakce, plánování a vývoj produktů cestovního ruchu, good life project, právo v cestovním ruchu, management lidských zdrojů, marketing ve službách, účetnictví ve službách, metody výzkumu a vývoje, ruská kultura stolování, hotelnictví a komunikace.

Volitelné studium oborové – 15 kr. V případě cestovního ruchu si student vybírá ze čtyř specializací určitou skupinu předmětů: turistický servis, příroda a kultura, e-business ve službách a cestovním ruchu, mezinárodní studie

Volitelné studium jiných oborů – 15 kr. Student musí získat 15 kreditů z jiných studijních oborů vyučovaných na škole anebo na jiné škole ve Finsku nebo v zahraničí

Praxe – 30 kr. U většiny oborů je rozděleno na 2 části. 3 měsíce po druhém a 2 měsíce po třetím roce studia.

Bakalářská práce – 15 kr. Práci může dokončit kdykoliv, ale je podmínkou závěrečné bakalářské zkoušky. Na oborech 3,5 roku musí získat 210 ECTS u oborů 4 roky 240 ECTS.

Z hlediska studijního programu je skladba předmětů v jednotlivých ročnících volena tak, aby studium mělo smysl pro studenta, který ukončí studium po každém roce, tedy má smysl již po prvním roce studia. Pro každý rok je stanoveny cíle a výstupy. U všech oborů mají švédštinu, je to totiž druhý oficiální jazyk Finska. V základní výuce mají i mateřský jazyk (finština), aby se zlepšila úroveň jejich komunikace a projevu.

Dva obory vyučují v angličtině, ale pokud přijede zahraniční lektor na obor ve finštině, přednáší samozřejmě anglicky a student si předmět zapíše až tehdy, když má dostatečnou znalost angličtiny. Finská verze předmětu neexistuje.

Obecně lze charakterizovat studium těmito aspekty. Liberalizace, velká svoboda studenta, podpora společným projektům studentů, týmová práce, partnerský vztah studenta a učitele, důraz na komunikační schopnosti a schopnost samostatně podnikat.

6. Souhrn a závěry z monitoringu

6.1. Závěry z kvalitativního výzkumu

Většina pracovníků cestovního ruchu se domnívá, že vysoké školy připravují studenty oboru cestovní ruch dobře. Studentům chybí především praktické zkušenosti. Oceňují především jejich jazykové znalosti a práci na počítači.

Pokud spojíme názory na pozitiva i negativa ve vzdělání studentů cestovního ruchu, pak pro jejich uplatnění jsou nejdůležitější tyto kompetence:

- jazykové znalosti a znalost více jazyků,
- základy práva, ekonomie a geografie
- psychologie, flexibilita, komunikativnost
- praktické zkušenosti z oboru,
- počítačová gramotnost,
- dále všeobecný přehled z geografie, kultury, historie, reálií

Studenti vnímají význam jednotlivých kompetencí v poněkud jiném pořadí:

- jazykové znalosti a znalost více jazyků,
- geografie
- psychologie, komunikativnost
- právo a ekonomie
- dále všeobecný přehled z kultury, historie, reálií
- marketing

Studenti si na význam informatiky pro práci neuvědomují, protože ji již považují za samozřejmost. Podle studentů má pro jejich další uplatnění nejmenší význam: statistika, ekonomie a management.

Podle lidí z praxe i studentů je alternativou pro práci v cestovním ruchu studium ekonomie, méně často uváděli podnikatelé geografii a studenti jazyky. Pracovníci v cestovním ruchu považují za důležitou součást studia praxi, preferují však dlouhodobou praxi, nejméně jeden semestr. Studenti na význam a délku praxe neměli jednotný názor.

Představy obou skupin respondentů na odbornou náplň navržených specializací se výrazně nelišili (viz tabulka 1 na straně 7). Je to dobrou vizitkou pro učitele oboru CR na VŠPJ, když se studenti posledních semestrů studia již velmi dobře orientují v oboru.

Také ve významu studia jazyků v oboru cestovní ruch se obě skupiny shodly. Domnívají se, že by absolvent oboru cestovní ruch měl aktivně ovládat vedle mateřského jazyka nejméně dva další jazyky.

I když na náplň případného magisterského studia byly značné rozdíly, v podstatě všichni se shodli v tom, že magisterské studium by se mělo zaměřit na rozšíření teoretických znalostí a na předměty managementu.

6.2. Závěry z kvantitativního výzkumu

Největší podíl studentů oboru cestovní ruch přichází z gymnázia, pokud však spojíme do jedné kategorie školy ekonomického zaměření (obchodní akademie, střední ekonomické školy a hotelové školy), pak tvoří více než polovinu studentů oboru cestovní ruch na VŠPJ. Hlavním motivem ke studiu je zájem o cestování a zájem o studium cizích jazyků. Většina studentů chce pokračovat v magisterském studiu. Při tomto studiu dávají jednoznačně přednost studiu stejného zaměření, jako bylo studium bakalářské anebo v menší míře se chtějí zaměřit na studium jazyků.

Z průzkumu vyplývá, že obor cestovní ruch na VŠPJ není preferován žádnou sociální skupinou z hlediska velikosti a místa bydliště. Studenti pochází z rodin, kde rodiče mají základní střední i vysokoškolské vzdělání. Na oboru studují studenti ze všech krajů České republiky. Tento obor, na rozdíl od dalších oborů VŠPJ nemá jen regionální charakter.

Výběrový soubor pracovníků v cestovním ruchu – respondentů kvantitativního výzkumu byl skutečně reprezentativní. Jsou v něm zastoupení pracovníci všech činností v cestovním ruchu, jsou zde zastoupeny všechny kraje, průměrně pracují v cestovním ruchu 9 let a jen pětina vystudovala obor cestovní ruch na vysoké škole. Jsou zastoupeny všechny kategorie pozic v organizaci cestovního ruchu, když 60 % jsou zaměstnanci.

Hodnocení významu jednotlivých předmětů anebo skupin předmětů pro budoucí praxi se výrazně neliší u podnikatelů a u studentů. Předměty lze seřadit od těch, které mají největší přínos pro budoucí práci až po ty, které v praxi potřebovat nebudou:

- Praxe
- Cizí jazyky
- Cestovní kanceláře, management CK
- Geografie cestovního ruchu
- Hotelnictví, hospitality management
- Marketing, marketing cestovního ruchu
- Management, management destinace
- Kulturní dědictví a cestovní ruch
- Právo, obchodní právo
- Ekonomie (makro, mikro)
- Psychologie a sociologie
- Informatika, informační systémy v ČR
- Finanční účetnictví, veřejné finance
- Evropská ekonomická integrace
- Matematika
- Pravděpodobnost a statistika

Vidíme, že výsledky kvalitativního a kvantitativního výzkumu se výrazně neliší. Pouze s tím rozdílem, že v kvalitativním výzkumu neměli respondenti možnost vybírat ze seznamu, ale záleželo na jejich volném rozhodování. Proto je pochopitelné, že neuvádí praxi, jako předmět studia. Jinak se studenti i lidé z praxe v obou typech výzkumu shodují, že nejdůležitější je výuka jazyků. Po praxi a jazycích následují předměty v pořadí od oborových, které považují za nejdůležitější, následující předměty programu ekonomika a management a za zcela nepotřebné považují jak studenti, tak i lidé z praxe matematiku, pravděpodobnost a statistiku.

Také v kvantitativním výzkumu jsme se ptali pracovníků z praxe, které kompetence u absolventů oboru cestovní ruch nejvíce oceňují. Šlo o otevřené otázky a z odpovědí byly vytvořeny obecnější kategorie. Jejich pořadí je následující:

- Znalost jazyků
- Všeobecný přehled (historie a geografie)
- Odborné znalosti (management, marketing, technika CR, právo)
- Komunikační dovednosti, vstupování, jednání se zákazníkem
- Znalost práce na počítači a informatika

U obou skupin jsme zjišťovali názory na výuku připravovaných specializací v rámci realizace projektu „Komplexní inovace oboru cestovní ruch na VŠPJ“. U lidí z praxe jsme se ptali na význam jednotlivých specializací z hlediska uplatnění absolventů a u studentů jsme zjišťovali zájem o studium těchto specializací. U obou výzkumu jsme sestavili pořadí, když lidé z praxe a studenti se shodli pouze na pozici 1 a pozici 7:

1.	Podnikání v cestovním ruchu
2.	Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR
3. až 4.	Management volného času
3. až 4.	Wellness a Spa management
5.	Řízení cestovního ruchu
6.	Veřejná správa v CR a kulturní CR
7.	Informační systémy v CR

Studenti mají nejčastěji zájem pracovat po skončení studia oboru, ale není to jejich prioritou. Pouze 12 % považuje za zásadní pracovat po skončení školy v cestovním ruchu. Pro většinu není rozhodující, o jaký typ půjde, samostatně podnikat chce hned po skončení školy 5 % studentů. Tři čtvrtiny chtějí pracovat v soukromém sektoru a jen čtvrtina by dala přednost veřejné správě nebo neziskovému sektoru.

Studenti také hodnotili kvalitu výuky cestovního ruchu na VŠPJ. Studenti podobně jako lidé z praxe oceňují výuku jazyků a možnost studovat až 3 jazyky, dále oceňují formy a rozsah praxe v průběhu studia a s tím souvisí možnost cestovat do zahraničí. Dále je to vstřícný přístup učitelů, pestrá nabídka volitelných předmětů a vysoká kvalita výuky odborných předmětů. To co se jim nejčastěji nelíbí je malá hodinová dotace výuky jazyků, a v některých případech nízká úroveň výuky jazyků, dále příliš podrobná výuka obecných ekonomických předmětů, účetnictví, pravděpodobnosti a statistiky a neprofesionalita některých vyučujících, nevhodný styl výuky a přístup ke studentům.

6.3. Hlavní poznatky z benchmarkingu

Při hodnocení studijních plánů zahraničních vysokých škol je třeba rozlišovat, zda jde o outgoingovou zemi (např. SRN) nebo incomingovou zemi (Rakousko, země ve Středomoří, Švýcarsko). Pro naše účely se nejlépe hodí studijní plány rakouských a švýcarských škol.

Nejdelší tradici výuky cestovního ruchu v České republice má Vysoká škola ekonomická, fakulta mezinárodních vztahů. I když se obor studia na VŠE jmenuje CR a regionální rozvoj, ve studijním plánu chybí regionální geografie, destinační management a další regionální předměty. Kladem je, že jazyky se vyučují pouze na odborné úrovni. Nabídka oborově volitelných předmětů je bohatá. Pro VŠPJ by bylo možno zavést předměty: management lidských zdrojů, franchising, trénink obchodního jednání, manažerská informatika, teorie a praxe řešení konfliktů, trestná činnost v ekonomice, kultura v mezinárodních vztazích, etnické konflikty.

Trend přibývajících volného času a mobility je nezlomen. Turistický průmysl se neustále rozšiřuje. Totéž platí pro management volného času, kultury, sportu a zdraví. Na škole bude nutno věnovat větší pozornost předmětům zabývajícím se využitím volného



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

času a spolupráci se školami, které mají s touto výukou zkušenosti. Ze studijního plánu UHK by mohly být zajímavé tyto předměty: aplikované informační technologie, geopsychologie, animace atraktivit, asertivita a psychohygienu, seminář mapové tvorby, pohybová aktivita, obchodní a podnikatelská etika, komunikační metody v cestovním ruchu.

MZLU v Brně má poměrně stručný studijní plán (pouze 6 volitelných předmětů) Zajímavé se jeví předměty financování regionálního rozvoje a veletrhy a výstavy. Na velmi dobré úrovni je výuka dějin kultury a toto pojetí by mohlo být vzorem i pro VSPJ.

Na zahraničních vysokých školách je daleko větší pozornost věnována praxi. Většinou je požadována jednosemestrová praxe v zahraničí a doporučováno jedno až dvou semestrové studium v zahraničí.

Nutno věnovat větší pozornost výuce E-businessu v turismu. Nejprodávanejším produktem po knihách jsou služby cestovního ruchu. Správné využití E-businessu umožňuje i malým závodům konkurovat velkým touroperátorům a hotelovým řetězcům.

Velkou výhodou vysokých odborných škol v Rakousku je, že mohou přijímat odborníky z praxe a jmenovat je do funkcí profesorů (tzv. FH Professor).

Německé vysoké školy mají studijní plány, které jsou si vzájemně velmi podobné. Studované předměty lze rozdělit do tří skupin:

Všeobecné, které tvoří základ studia: matematika, statistika, integrovaný management služeb, účetnictví. Oborově specifické, ve kterých získávají studenti detailní znalosti o specifických problémech turismu: struktura a organizace mezinárodního turismu a hotelů, geografie turismu, obchodní a kongresová turistika, právo v turismu, destinační management, projekty v turismu. Předměty poskytující znalosti potřebné v každém zaměstnání: práce s počítačem, EDV, angličtina, hospodářská angličtina, další cizí jazyk (italština, francouzština, španělština, čínština).

Ze zahraničních vysokých škol je pro nás vzorem FH Wien, která má šestisemestrové, na praxi orientované bakalářské studium oboru management turismu. Studenti získávají obsáhlé znalosti ve všech oblastech turismu, které jsou neustále konfrontovány s požadavky praxe.

Vysoké školy v zahraničí, především ve Švýcarsku věnují velkou pozornost etice a etiketě podnikání. Proto jsou absolventi švýcarských vysokých škol velmi žádaní na místa ve středním a vyšším managementu v ČR po celém světě. Etickým otázkám bude nutno se věnovat ve všech předmětech na naší škole nejen v teoretické výuce, ale i v rámci praxe.

Ze studijního plánu HTW Chur, bakalářského studia CR: cizí jazyky, bakalářská práce, doprava, interkulturní kompetence, průmysl volného času, management sportu, management a marketing turismu, právo, právo, plánování krajiny a architektury, destinační management.

Kompetencemi rozumíme dispozice (schopnosti, možnosti, pohotovosti) k samostatnému podnikání. Kompetence jsou širší pojem než kvalifikace. Kompetence zahrnují kvalifikace, vědomosti, schopnosti, dovednosti, hodnoty a normy). Při kompetencích nejde o speciální znalosti, ale o schopnost řešit problematiku situace. Z toho vyplývá, že teprve kompetence spojují vědomosti, dovednosti, odbornosti, pravidla, hodnoty a normy a tak jsou osoby schopny jednání. Vědomosti, odbornosti a kompetence tvoří jednotu. Osobní kompetence znamenají schopnost reflexivního jednání, objektivního sebehodnocení, motivace k dalšímu vzdělávání a kreativního rozvoje nadání.

Business management v Savonlinně (Finsko) Studium se skládá z následujících částí: Obecné studium pro všechny obory na polytechnice: profesionální růst, mezinárodní kompetence, projektový management, dovednosti komunikace přes internet. Základní studium, jehož cílem je seznámit studenty se společnými základy oboru, který studují a to po stránce teoretické i praktické, tak aby student po ukončení studia mohl ve svém oboru pracovat samostatně jako odborník, vývojový pracovník anebo samostatný podnikatel: profesionální růst, dovednosti komunikace přes internet, švédština pro turisty, angličtina pro turisty, základy němčiny, pokročilá němčina, turistické podnikatelské prostředí, základy

ruského jazyka, informatika, základy podnikání, marketing a zákaznický servis, finština. Povinné profesní studium: mezinárodní kompetence, projektový management, švédská obchodní komunikace, anglická obchodní komunikace, ruský jazyk, německý jazyk, německý jazyk pro pokročilé, příroda a kultura, jako turistická atrakce, plánování a vývoj produktů cestovního ruchu, good life project, právo v cestovním ruchu, management lidských zdrojů, marketing ve službách, účetnictví ve službách, metody výzkumu a vývoje, ruská kultura stolování, hotelnictví a komunikace. Volitelné studium oborové – student si vybírá ze čtyř specializací určitou skupinu předmětů: turistický servis, příroda a kultura, e-business ve službách a cestovním ruchu, mezinárodní studie. Volitelné studium jiných oborů: student musí získat 15 kreditů z jiných studijních oborů vyučovaných na škole anebo na jiné škole ve Finsku nebo v zahraničí. Praxe: u většiny oborů je rozdělena na 2 části - 3 měsíce po druhém a 2 měsíce po třetím roce studia.

Z výzkumu postojů Evropanů k cestovnímu ruchu plynou následující závěry:

- Turisté si stále ve větší míře zařizují dovolenou sami. Klesá význam cestovních kanceláří pořádajících zájezdy do prázdninových destinací.
- Klesá význam cestovních agentur, turisté si koupí služby na internetu buď přímo u jejich poskytovatelů, nebo v cestovních kancelářích. Vzhledem k internetovým nákupům ztrácí na významu klasická cestovní smlouva.
- Ubývá poznávacích autobusových zájezdů, a tím klesá význam vedoucích zájezdů (tour manager, v české terminologii průvodce).
- Klesá význam místních průvodců (tourist guide, v české terminologii průvodce). Již pro více než 50 nejvýznamnějších evropských zemí existuje audioprůvodce. Zvyšuje se podíl leteckých zájezdů. Je třeba upravit týdenní praxi po 2. a 4. semestru tak, aby alespoň polovina zájezdů byla letecky.
- Vzhledem k přesunu turistů na domácí destinace vzrůstá význam předmětu destinační management, geografie ČR, historie ČR.
- Jazyky vyučovat pouze na odborné úrovni, klást důraz na odbornou terminologii používanou v praxi ČR.
- Pro bakalářské studium nezavádět povinnou matematiku, zavést ji až pro případné magisterské studium.
- Trh cestovního ruchu bude stále více globalizovaný a elektronicky propojený. Vzrůstá význam internetu pro cestovní ruch, je třeba zavést další předměty, např. tvorba webových stránek.
- Ve specializaci „Podnikání v cestovním ruchu“ bude třeba posílit znalosti o ubytovacích zařízeních a též zařadit studium stravovacích zařízení.
- Zvážit, zda specializaci Řízení cestovního ruchu nezavést až jako magisterské studium, posílit odborné geografické a historické předměty a zabývat se managementem kulturních památek.
- Vzhledem k tomu, že většina turistů si chce o dovolené odpočinout, jsou jistě vhodné specializace „Management volného času“ a „Wellness a Spa management“.
- Mezioborové studium Informační systémy v ČR je zdůvodněno výsledky průzkumu Gallupova ústavu.
- Ve specializaci „Veřejná správa v ČR a kulturní cestovní ruch“ bude nutno nově pojmout předmět „Dějiny umění“. Absolventi nové specializace budou potřebovat znát dějiny kultury a současnou kulturu v plné šíři slova kultura.
- Další oblastí, kterou se při inovaci studia na VŠP Jihlava musíme zabývat je informační technologie a digitální kompetence v oblasti cestovního ruchu. Informační a komunikační technologie (ICT) mají velký dopad na všechny oblasti dopravy, cestování, ubytování i zábavy. Role internetu ve všech oblastech turismu prudce vzrůstá. V rámci inovace to neznamená pouze zavádění odpovídajících předmětů do studijního plánu (rezervační systémy, GIS, tvorba webových

stránek), ale zařazení problematiky do všech vzdělávacích předmětů, což je podmíněno zvýšením digitálních kompetencí všech učitelů katedry.

- Pokud je v Evropské unii zdůrazňována výuka „Learning by leaving“ (Učení vandrováním), pak to plně platí i pro VŠPJ. K tomuto účelu bude nutné připravit k akreditaci studijní obor CR též v angličtině anebo alespoň rozšiřovat počet předmětů vyučovaných v angličtině.

7. Návrh specializací a předmětů pro inovaci oboru cestovní ruch na VŠPJ

7.1. Základní východiska

- Podle výsledků kvalitativního i kvantitativního výzkumu je pro studenty CR nejdůležitější aktivní znalost několika jazyků, praxe a odborné předměty z jednotlivých oblastí cestovního ruchu
- Důležitý je i všeobecný přehled z oblasti kultury a geografie
- Jako nejžádanější specializace je „Podnikání v CR“, které by se však mělo zaměřit na „hospitanty management“, tedy řízení hotelového nebo stravovacího provozu
- Druhou specializací by měly být „Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR“
- V souladu se současnými trendy v oblasti cestovního ruchu se jeví jako opodstatněné zavést specializace „Management volného času“ a „Wellness a Spa management“
- „Řízení cestovního ruchu“ jako specializaci nezavádět a řešit ji až v rámci magisterského studia. Naopak rozdělit specializaci „Veřejná správa v CR a kulturní cestovní ruch“ rozdělit na dvě specializace. Jedna bude zaměřena na „Veřejnou správu v cestovním ruchu“ a druhá na „Ochrana památek a cestovní ruch“, tedy určitá specializace v rámci udržitelného cestovního ruchu, která je pro ČR významná
- Mezioborové studium „Informační systémy v CR“ nahradit specializací stejného zaměření s tím, že toto studium bude zaměřeno uživatelsky a ne na tvorbu software pro cestovní ruch. Tuto specializaci je třeba zavést i přes to, že z dnešního pohledu studentů i pracovníků praxe se jeví tato specializace jako nejméně žádaná. Z benchmarkingu vyplývá, že význam informačních technologií v cestovním ruchu prudce roste a jeho význam pro podnikání v cestovním ruchu nadále výrazně poroste
- Protože studenti vnímají předmět Evropská ekonomická integrace jako málo užitečný a nevidí vazbu na možnost čerpání prostředků na cestovní ruch z Evropských fondů, změní se tento předmět tak, že na místo 2 hodin přednášek, bude pouze jedna hodina a druhá hodina bude věnovaná formou cvičení praktické přípravě projektů na podporu cestovního ruchu jak Regionálních operačních programu, Integrovaného operačního programu a vzdělávacích programů z Evropského sociálního fondu. Bude na toto téma zadáváno i více bakalářských prací.
- Předmět Marketing destinace bude nahrazen Managementem destinace a na místo 2 hodin přednášek bude realizována výuka formou 1 hodina přednášek + 1 hodina cvičení s tím, že v průběhu cvičení bude věnována pozornost současnému stavu destinačního managementu v České republice
- Předmět Marketing cestovního ruchu bude upraven tak, že na místo 2 hodin přednášek bude výuka probíhat formou 1 hodina přednášek a 1 hodina

cvičení, když cvičení budou využity k týmové práci zaměřené na marketingový výzkum v cestovním ruchu.

- Při návrhu nových specializací je nutno vyjít se závazných výstupu projektu: 6 specializací s minimálně 8 novými předměty a 3 inovovanými předměty. Jedno mezioborové studium se 3 novými předměty.
- Protože konečné výstupy měly být stanoveny až na základě tohoto monitoringu, předpokládáme, že bude realizováno 7 specializací se 13 novými předměty a 3 inovované předměty.

7.2. Návrh specializací a předmětů v rámci těchto specializací

Specializace oboru Cestovní ruch	Předmět 1	Předmět 2	Předmět 3	Předpokládaný počet studentů
Podnikání v cestovním ruchu	Trvale udržitelný cestovní ruch	Hospitality management	Řízení lidských zdrojů	50
Šetrné formy cestovního ruchu	Trvale udržitelný cestovní ruch	Regionální management v CR	Šetrné formy cestovního ruchu	50
Management volného času	Trvale udržitelný cestovní ruch	Management volného času 1	Management volného času 2	40
Lázeňství a wellness	Trvale udržitelný cestovní ruch	Management lázeňství a wellness	Řízení lidských zdrojů	40
Veřejná správa a cestovním ruchu	Trvale udržitelný cestovní ruch	Regionální management v CR	Komunální a regionální politika	40
Kulturní cestovní ruch	Trvale udržitelný cestovní ruch	Regionální management v CR	Péče o kulturní dědictví	40
Informační systémy v CR	Multimediální výuka	Geografické a navigační systémy	Využití internetu v cestovním ruchu	40
Inovované předměty pro CR	Evropská ekonomická integrace	Management destinace	Marketing cestovního ruchu	Všichni studenti CR

8. Přílohy

8.1. Řízený rozhovor pro výzkum názorů pracovníků v cestovním ruchu - dotazník

Určeno pracovníkům, kteří pracují v různých funkcích v oblasti CR a mají vysokoškolské vzdělání.

1. V jaké oblasti cestovního ruchu pracujete?

Ubytování	Stravování	CK a CA	Doprava	Veřejná správa	Řízení destinace
Průvodce	Infocentra	Lázně, wellness	Kultura	Památky	Sport, zábava
V jiné oblasti CR. Jaké?					

2. Jak dlouho v oblasti cestovního ruchu pracujete?

Do 1 roku	1 až 3 roky	4 až 6 let	7 až 10 let	11 až 20 let	Více než 20 let
-----------	-------------	------------	-------------	--------------	-----------------

3. Jaké je Vaše původní vysokoškolské vzdělání?

Cestovní ruch	Ekonomické	Právnícké	Jazyky	Pedagogické
Přírodní vědy	Technické	Zdravotnictví	Bezpečnost, obrana	Společenské vědy
Tělovýchova	Jiná oblast vzdělání. Jaká?			

4. Domníváte se, že vysoké školy připravují studenty cestovního ruchu dobře a dostatečně?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

5. Jaké znalosti absolventovi cestovního ruchu především chybí?

--

6. Jaké znalosti u absolventů především oceňujete?

--

7. Kdybyste měl vyjmenovat pět až osm nejdůležitějších studijních předmětů nebo okruhů znalostí, které potřebuje absolvent oboru cestovního ruchu v praxi především, které by to byly?

8. V rámci projektu „Komplexní inovace oboru cestovní ruch na VŠPJ“ bude realizováno 6 specializací a jedno mezioborové studium. Které klíčové znalosti by měl mít absolvent jednotlivých specializací?

Specializace	Lze uvést u některých „nedovedu posoudit“
Podnikání v cestovním ruchu	
Řízení cestovního ruchu	
Management volného času	
Veřejná správa v CR a kulturní CR	
Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR	
Lázeňství a wellness pobyty	
Informační systémy v cestovním ruchu	

9. Domníváte se, že je účelné, aby se vyučoval cestovní ruch, jako samostatný studijní obor na vysoké škole? Pokud ne, v jakém oboru by měl mít pracovník v cestovním ruchu vysokoškolské vzdělání?

--

10. Jak hodnotíte význam praxe pro výuku CR? Jak dlouhá by praxe měla být a které činnosti v rámci praxe považujete za důležité pro uplatnění absolventů po skončení bakalářského studia.

--

11. Jak hodnotíte význam jazyků pro výuku CR? Kolik jazyků by se měli studenti učit. Neměli by přijít již jazykově vybavení ze střední školy? Jiné Vaše náměty pro jazykovou přípravu studentů CR.

--

12. V čem by se mělo lišit bakalářské a magisterské studium v cestovním ruchu? Jak by se měli lišit kompetence jednotlivých stupňů vysokoškolského vzdělání v oboru cestovní ruch?

--

13. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena					
věk	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	nad 65	
typ organizace	soukromý sektor	veřejný sektor	neziskový sektor	již nepracuji			
druh práce	samostatně podnikám	zaměstnanec	manažer	podnikatel, který zaměstnává další pracovníky	důchodce, v domácnosti apod.		
V jak velkém městě bydlíte?	do 3 tis.	3-10 tis.	10-50 tis.				
	50-100 tis	100 tis. - 1 mil	více než 1 mil.				

8.2. Řízený rozhovor pro výzkum názorů studentů cestovního ruchu na VŠPJ - dotazník

Určeno studentům 6., 7., případně 8. semestru bakalářského studia oboru cestovní ruch na VŠPJ, kteří již absolvovaly semestrální praxi.

1. Jakou střední školu jste navštěvoval/a?

gymnázium	hotelovou školu	obchodní akademii	Jinou.....
-----------	-----------------	-------------------	------------

2. Proč jste šel/šla studovat obor cestovní ruch (max. 2 odpovědi)?

Nebyly přijímací zkoušky z matematiky	Rád/a cestuji, zajímám se o cestování	Rád /a se učím cizí jazyky	Vyhovovala mi především poloha školy	Jiný důvod a jaký?
---------------------------------------	---------------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	--------------------

3. Budete mít zájem o další studium na jiné škole k dosažení magisterského vzdělání?

určitě ano	spíše ano	zatím nevím	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------	----------	-----------

4. V případě, že byste pokračoval/a ve studiu v magisterském studijním programu, co bude nejdůležitější při výběru této školy (maximálně 2 odpovědi)?

Rozhodující bude poloha vzhledem k místu mého bydliště	Půjde především o to, abych pokračoval v oboru cestovní ruch	Důležité bude, aby obor byl zaměřen na ekonomické vzdělání	Budu dávat přednost dalšímu jazykovému vzdělání	Nejsem rozhodnut a půjdu tam, kde mám větší šanci pokračovat
Rozhodující budou jiná hlediska. Jaká?				

5. Bez ohledu na to, zda ukončíte bakalářské studium anebo budete pokračovat, jaké máte představy o svém budoucím zaměstnání (maximálně 3 odpovědi)?

Chci určitě pracovat v cestovním ruchu	Dal bych přednost práci v oboru, ale není to zas tak důležité	Rád bych pracoval v oboru, kde uplatním své ekonomické vzdělání	Rád bych pracoval v oboru, kde uplatním marketing a obchod	Rozhodující bude, abych uplatnit své jazykové znalosti
Dám přednost zaměstnání v cizině	Půjde mi hlavně o to, abych pracoval blízko bydliště	Obor činnosti není důležitý, záleží na výhodnosti nabídky	Nechám si poradit od rodičů nebo přátel a kamarádů	Zatím jsem o tom nepřemýšlel a tak nevím
Jiný názor na výběr zaměstnání.....				

6. Které předměty vyučované na oboru cestovní ruch budou mít podle Vašeho názoru největší přínos pro Vaše budoucí povolání?

--

7. Které předměty vyučované na oboru cestovní ruch budou mít podle Vašeho názoru nejmenší přínos pro Vaše budoucí povolání?

--

8. Které předměty Vás nejvíce bavily a studoval jste je nejraději?

--

9. Které předměty Vás naopak nejméně bavily a studoval jste je nerad?

--

10. V rámci projektu „Komplexní inovace oboru cestovní ruch na VŠPJ“ bude realizováno 6 specializací a jedno mezioborové studium. Které klíčové znalosti by měl mít absolvent jednotlivých specializací z Vašeho pohledu? Jde o Váš pohled, Vaší představu

Specializace	Lze uvést u některých „nedovedu posoudit“
Podnikání v cestovním ruchu	
Řízení cestovního ruchu	
Management volného času	
Věřejná správa v CR a kulturní CR	
Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR	
Lázeňství a wellness pobyty	
Informační systémy v cestovním ruchu	

11. Domníváte se, že je účelné, aby se vyučoval cestovní ruch, jako samostatný studijní obor na vysoké škole? Pokud ne, v jakém oboru by měl mít pracovník v cestovním ruchu vysokoškolské vzdělání?

--

12. Jak hodnotíte význam praxe pro výuku CR? Jak dlouhá by praxe měla být a které činnosti v rámci praxe považujete za důležité pro uplatnění absolventů po skončení bakalářského studia.

--

13. Jak hodnotíte význam jazyků pro výuku CR? Kolik jazyků by se měli studenti učit. Neměli by přijít již jazykově vybavení ze střední školy? Jiné Vaše náměty pro jazykovou přípravu studentů CR.

--

14. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena		
V jak velkém městě bydlíte?	Do 3 tis.	3-10 tis.	10-50 tis.	
	50-100 tis	100 tis. -1 mil	více než 1 mil.	
Nejvyšší vzdělání některého z rodičů	Základní nebo vyučen	Středoškolské	Vysokoškolské	
Kraj, ve kterém bydlím, možno též uvést okres	Kraj:		Případně okres:	

8.3. Dotazník pro výzkum názorů pracovníků v cestovním ruchu - kvantitativní výzkum

Určeno pracovníkům, kteří pracují v různých funkcích v oblasti CR a mají vysokoškolské vzdělání.

1. V jaké oblasti cestovního ruchu pracujete?

Ubytování	Stravování	CK a CA	Doprava	Veřejná správa	Řízení destinace
Průvodce	Infocentra	Lázně, wellness	Kultura	Památky	Sport, zábava
V jiné oblasti CR. Jaké?					

2. Jak dlouho v oblasti cestovního ruchu pracujete?

Do 1 roku	1 až 3 roky	4 až 6 let	7 až 10 let	11 až 20 let	Více než 20 let
-----------	-------------	------------	-------------	--------------	-----------------

3. Jaké je Vaše původní vysokoškolské vzdělání (maximálně 2 odpovědi)?

Cestovní ruch	Ekonomické	Právnícké	Jazyky	Pedagogické
Přírodní vědy	Technické	Zdravotnictví	Bezpečnost, obrana	Společenské vědy
Tělovýchova	Jiná oblast vzdělání. Jaká?			

4. Domníváte se, že vysoké školy připravují studenty cestovního ruchu dobře a dostatečně?

určitě ano	spíše ano	nedovedu posoudit	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------------	----------	-----------

5. Jaké znalosti absolventů cestovního ruchu především chybí? (maximálně 3 odpovědi)

a)
b)
c)

6. Pokuste se zhodnotit, jaký je přínos (podle Vašeho názoru) následujících skupin předmětů pro budoucí zaměstnání absolventů oboru cestovní ruch (označte vždy jednu z variant odpovědí).

Skupina předmětů	velký	částečný	malý	zanedbatelný	žádný	nedovedu posoudit
Právo, obchodní právo						
Ekonomie (makro, mikro)						
Management, management destinace						
Marketing, marketing cestovního ruchu						
Finanční účetnictví, veřejné finance						
Cizí jazyky						
Evropská ekonomická integrace						
Geografie cestovního ruchu						
Kulturní dědictví a cestovní ruch						
Cestovní kanceláře, management CK						

Hotelnictví, hospitality management						
Psychologie a sociologie						
Pravděpodobnost a statistika						
Informatika, informační systémy v CR						
Matematika						
Praxe						

7. Jaké znalosti u absolventů především oceňujete? (maximálně 3 odpovědi)

a) Nedovedu posoudit	Pozn. Pokud nedovedu posoudit, nepokračuji v odpovědi na tuto otázku
b)	
c)	
d)	

8. V rámci projektu „Komplexní inovace oboru cestovní ruch na VŠPJ“ bude realizováno 6 specializací a jedno mezioborové studium které budou spočívat ve výběru vždy jedné dvojice předmětů (u mezioborového více předmětů). Kterou specializaci byste podpořil z hlediska uplatnění absolventů v praxi? Nemusíte specializace posuzovat jen z pohledu Vašeho povolání, ale vyjádřete svůj názor na další specializace.

Skupina předmětů	určitě ano	spíše ano	zatím nevím	spíše ne	určitě ne
Podnikání v cestovním ruchu – prohloubení znalostí o provozu cestovních kanceláří a ubytovacích zařízeních					
Řízení cestovního ruchu – projektové řízení v CR, problémy globalizace a integrace v CR, regionální management					
Management volného času – problematika animace, rekreologie, sport a cestovní ruch					
Veřejná správa v CR a kulturní CR – úloha veřejné správy v CR, provoz kulturních zařízení, provoz památkových objektů					
Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR – agroturistika, ekoagroturistika, venkovský CR, interkulturní dialog v CR					
Lázeňství a wellness pobyty – základy zdravotní péče a lázeňství, zdravý životní styl, řízení lázeňského a wellness provozu					
Informační systémy v CR – mezioborové studium CR, méně ekonomických předmětů a více předmětů z informatiky					

9. Doporučil byste jinou specializaci v rámci oboru cestovní ruch? Pokud ano, jak by měla být zaměřena a jaké předměty byste navrhl v rámci této specializace (maximálně 2 odpovědi). Mělo by jít o předměty, které nejsou v základním studijním plánu, jak byly popsány v otázce 6.

Název specializace:
Návrh předmětů pro tuto specializaci:
Název specializace:
Návrh předmětů pro tuto specializaci:

10. Uveďte vlastní komentář ke studiu cestovního ruchu a který není obsahem předchozích otázek.

--

11. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena				
věk	18-25	26-35	36-45	46-55	56-65	nad 65
typ organizace	soukromý sektor	veřejný sektor	neziskový sektor	již nepracuji		
druh práce	samostatně podnikám	zaměstnanec	manažer	podnikatel, který zaměstnává další pracovníky	důchodce, v domácnosti apod.	
V jak velkém městě bydlíte?	do 3 tis.	3-10 tis.	10-50 tis.			
	50-100 tis	100 tis. -1 mil	více než 1 mil.			

8.4. Dotazník pro výzkum názorů studentů cestovním ruchu - kvantitativní výzkum

Určeno studentům 6., 7., případně 8. semestru bakalářského studia oboru cestovní ruch na VŠPJ, kteří již absolvovaly semestrální praxi.

1. Jakou střední školu jste navštěvoval/a?

gymnázium	hotelovou školu	obchodní akademii	Jinou.....
-----------	-----------------	-------------------	------------

2. Proč jste šel/šla studovat obor cestovní ruch (max. 2 odpovědi)?

Nebyly přijímací zkoušky z matematiky	Rád/a cestuji, zajímám se o cestování	Rád /a se učím cizí jazyky	Vyhovovala mi především poloha školy	Jiný důvod a jaký?
---------------------------------------	---------------------------------------	----------------------------	--------------------------------------	--------------------

3. Budete mít zájem o další studium na jiné škole k dosažení magisterského vzdělání?

určitě ano	spíše ano	zatím nevím	spíše ne	určitě ne
------------	-----------	-------------	----------	-----------

4. V případě, že byste pokračoval/a ve studiu v magisterském studijním programu, co bude nejdůležitější při výběru této školy (maximálně 2 odpovědi)?

Rozhodující bude poloha vzhledem k místu mého bydliště	Půjde především o to, abych pokračoval v oboru cestovní ruch	Důležité bude, aby obor byl zaměřen na ekonomické vzdělání	Budu dávat přednost dalšímu jazykovému vzdělání	Nejsem rozhodnut a půjdu tam, kde mám větší šanci pokračovat
Rozhodující budou jiná hlediska. Jaká?				

5. Ohodnoťte, jaký bude přínos (podle Vašeho názoru) následujících skupin předmětů pro Vaše budoucí zaměstnání (označte vždy jednu z variant odpovědi).

Skupina předmětů	velký	částečný	malý	zanedbatelný	žádný	nedovedu posoudit
Právo, obchodní právo						
Ekonomie (makro, mikro)						
Management, management destinace						
Marketing, marketing cestovního ruchu						
Finanční účetnictví, veřejné finance						
Cizí jazyky						
Evropská ekonomická integrace						
Geografie cestovního ruchu						
Kulturní dědictví a cestovní ruch						
Cestovní kanceláře, management CK						
Hotelnictví, hospitality management						
Psychologie a sociologie						
Pravděpodobnost a statistika						
Informatika, informační systémy v CR						
Matematika						
Praxe						

6. Bez ohledu na to, zda ukončíte bakalářské studium anebo budete pokračovat, jaké máte představy o svém budoucím zaměstnání (maximálně 3 odpovědi)?

Chci určitě pracovat v cestovním ruchu	Dal bych přednost práci v oboru, ale není to zas tak důležité	Rád bych pracoval v oboru, kde uplatním své ekonomické vzdělání	Rád bych pracoval v oboru, kde uplatním marketing a obchod	Rozhodující bude, abych uplatnil své jazykové znalosti
Dám přednost zaměstnání v cizině	Půjde mi hlavně o to, abych pracoval blízko bydliště	Obor činnosti není důležitý, záleží na výhodnosti nabídky	Nechám si poradit od rodičů nebo přátel a kamarádů	Zatím jsem o tom nepřemýšlel a tak nevím
Jiný názor na výběr zaměstnání.....				

7. Jaká velikost firmy by Vám nejlépe vyhovovala?

Chci podnikat samostatně	Chtěl bych pracovat v malé firmě (do 5 zaměstnanců)	Chtěl bych pracovat ve větší firmě (do 50 zaměstnanců)	Dám přednost velké firmě nad 50 zaměstnanců	Velikost firmy pro mne není důležitá
--------------------------	---	--	---	--------------------------------------

8. Jaký typ firmy by vám nejlépe vyhovoval?

Veřejná správa	Neziskový sektor	Obchodní společnost	Majitel fyzická osoba	Jiný.....
----------------	------------------	---------------------	-----------------------	-----------

9. V rámci projektu „Komplexní inovace oboru cestovní ruch na VŠPJ“ bude realizováno 6 specializací a jedno mezioborové studium které budou spočívat ve výběru vždy jedné dvojice předmětů (u mezioborového více předmětů). Která specializace by Vám nejlépe vyhovovala?

Skupina předmětů	určitě ano	spíše ano	zatím nevím	spíše ne	určitě ne
Podnikání v cestovním ruchu – prohloubení znalostí o provozu cestovních kanceláří a ubytovacích zařízeních					
Řízení cestovního ruchu – projektové řízení v CR, problémy globalizace a integrace v CR, regionální management					
Management volného času – problematika animace, rekreologie, sport a cestovní ruch					
Veřejná správa v CR a kulturní CR – úloha veřejné správy v CR, provoz kulturních zařízení, provoz památkových objektů					
Šetrné formy CR a trvale udržitelný CR – agroturistika, ekoagroturistika, venkovský CR, interkulturní dialog v CR					
Lázeňství a wellness pobyty – základy zdravotní péče a lázeňství, zdravý životní styl, řízení lázeňského a wellness provozu					
Informační systémy v CR – mezioborové studium CR, méně ekonomických předmětů a více předmětů z informatiky					

10. Co Vám při studiu cestovního ruchu v Jihlavě nejvíce vyhovuje anebo co nejvíce oceňujete? (maximálně 3 odpovědi)

a)
b)
c)

11. Co vám při studiu cestovního ruchu v Jihlavě nevyhovuje anebo co vám nejvíce vadí? (maximálně 3 odpovědi)

a)
b)
c)

12. Údaje o Vás:

pohlaví	muž	žena		
V jak velkém městě bydlíte?	Do 3 tis.	3-10 tis.	10-50 tis.	
	50-100 tis	100 tis. -1 mil	více než 1 mil.	
Nejvyšší vzdělání některého z rodičů	Základní nebo vyučen	Středoškolské	Vysokoškolské	
Kraj, ve kterém bydlím, možno též uvést okres	Kraj:	Případně okres:		

9. Použité zdroje

- ORIEŠKA, Ján. Vysokoškolská příprava odborníků pro cestovní ruch na Slovensku.
- PEJRIMOVSKÝ, Georg. Kompetenzprofile und Kompetenzentwicklung im Tourismus.
- INDROVÁ, Jarmila. Současný stav a perspektivy rozvoje vysokoškolského vzdělávání v oblasti cestovního ruchu.
- ŠTYRSKÝ, Jiří. Kompetence odborníků v cestovním ruchu.
- ZAKHAROVA, Alexandra, DEGTIGAREV, Dmitry. The peculiarities and problems in the sphere of tourism at higher schools in Russia.
- WOHLEGEMUTOVÁ, Renáta. Vzdělávání na školách cestovního ruchu.
- SCHWARTZHOFFOVÁ, Eva, KOTÍKOVÁ, Halina. Zkušenosti s výukou cestovního ruchu v rámci oboru rekreologie na UP v Olomouci.
- ŠÍP, Jiří. Vybrané problémy českého vzdělávání v cestovním ruchu.
- ZAŽÍMALOVÁ, Dana. Vzdělávání studentů cestovního ruchu pro praxi v Itálii.



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

10. JANOUŠKOVÁ, Eva: Aplikace vybraných klasických, aktivizujících a komplexních výukových metod v geografii cestovního ruchu.
11. VANÍČEK, Jiří. Využití diplomových a bakalářských prací k řešení výzkumných úkolů vysoké školy.
12. PACHROVÁ, Stanislava. Praxe studentů oboru Cestovní ruch na VŠPJ.
13. KŘEŠŤAN, Vladimír. Poznejte Gustava Mahlera - vzdělávací funkce v cestovním ruchu.
14. RUX, Jaromír. Kompetence průvodce cestovního ruchu.

Všechny výše uvedené příspěvky č. 1 až 14 jsou z: Aktuální problémy cestovního ruchu. Vzdělávání a výzkum v cestovním ruchu“ Sborník ze 4. mezinárodní konference. Jihlava, 2009, ISBN 978-80-87035-25-2

15. JIRKOVSKÁ, L. Srovnání vzdělávání v oblasti cestovního ruchu ve Španělsku a v České republice. Bakalářská práce. Jihlava 2009
16. http://ec.europa.eu/enterprise/tourism/docs/studies/eurobarometer/flash_eurobarometer_analytical_report_20090320_en.pdf).
17. <http://www.vzdelavanivcr.cz/>
18. <http://www.czechtourism.cz/>
19. <http://advantageaustria.org/zentral/themenfokus/tourismus/aus-und-weiterbildung/Tourismusjob.pdf>
20. http://de.wikiquote.org/wiki/Sam_Ewing
21. <http://www.iaudioguide.com/>